

EVENEMANGSLISTA

Rapport med förslag till en evenemangslista

Innehåll

1	Sammanfattning.....	6
2	Bakgrund.....	8
2.1	Uppdrag till myndigheten.....	8
2.2	Hur uppdraget har genomförts.....	9
3	AV-direktivet.....	10
4	Svensk lagstiftning.....	12
4.1	Radio- och tv-lagen	12
4.2	Förarbeten till den svenska lagstiftningen.....	12
4.2.1	Behovet av en lista	12
4.2.2	Evenemangslistans utformning.....	13
4.2.3	En väsentlig del av allmänheten.....	13
4.2.4	Fri tv.....	14
4.2.5	Tv-bolagens skyldigheter	14
5	Förutsättningar i Sverige.....	15
5.1	Den svenska tv-marknaden.....	15
5.2	Rättigheter.....	17
6	Berörda intressenters syn på behovet av en lista och möjliga konsekvenser	19
6.1	Svenska idrottsförbund, programföretag, distributörer etc.....	19
6.1.1	Idrottsförbund och organisationer.....	19
6.1.2	Programföretag och distributörer.....	22
6.1.3	Övriga intressenter.....	27
6.2	Internationella rättighetsinnehavare.....	28
6.3	Synpunkter från Konkurrensverket	31
7	Vad är en väsentlig del av allmänheten?	33
7.1	Inledning	33
7.2	Vad framgår av EU-rätten?	33
7.3	Vad framgår av svenska förarbetsuttalanden?.....	34
7.4	Hur ser kravet ut i andra länder med evenemangslistor?	34
7.5	Hur ser det ut i Sverige?.....	35
7.6	Synpunkter från berörda intressenter	36
7.6.1	Idrottsförbund och organisationer.....	36

7.6.2	Programföretag och distributörer.....	36
7.6.3	Övriga intressenter.....	38
7.7	Myndighetens bedömning.....	38
8	Mätmetoder.....	41
8.1	Teknisk tillgång.....	41
8.2	Faktisk tillgång.....	41
8.3	Upplevd tillgång.....	41
8.4	Synpunkter från berörda intressenter.....	42
8.4.1	Idrottsförbund och organisationer.....	42
8.4.2	Programföretag och distributörer.....	42
8.4.3	Övriga intressenter.....	43
8.4.4	Internationella rättighetsinnehavare.....	43
8.5	Myndighetens bedömning.....	44
9	Vad är fri tv?.....	45
9.1	Inledning.....	45
9.2	Vad framgår av EU-rätten?.....	45
9.3	Vad framgår av svenska förarbetsuttalanden?.....	46
9.4	Vad utgör fri tv i andra länder med listor?.....	46
9.5	Synpunkter från berörda intressenter.....	48
9.5.1	Idrottsförbund och organisationer.....	48
9.5.2	Programföretag och distributörer.....	49
9.5.3	Övriga intressenter.....	51
9.6	Myndighetens slutsats.....	51
10	Vilka evenemang kan och bör omfattas av en lista?.....	52
10.1	Inledning.....	52
10.2	Vad framgår av EU-rätten?.....	52
10.3	Vad framgår av svensk lag och svenska förarbetsuttalanden?.....	53
10.4	Vilka evenemang omfattas av listor i andra länder?.....	53
10.5	Synpunkter från berörda intressenter.....	54
10.5.1	Idrottsförbund och organisationer.....	54
10.5.2	Programföretag och distributörer.....	55
10.5.3	Övriga intressenter.....	55
10.6	Myndighetens bedömning.....	56
11	Konsekvenser.....	57
11.1	Konsekvenser av myndighetens förslag.....	57
11.1.1	Konsekvenser av införandet av en lista och ett högre krav på befolkningstäckning.....	57

11.1.2	Konsekvenser av en ny definition av fri tv	60
11.1.3	Övrigt.....	61
11.2	Konsekvenser i andra länder med listor	61
12	Övrigt.....	62
12.1	Tillgängliga helt eller delvis i direktsändning eller med viss tidsförskjutning?	62
12.1.1	Synpunkter från berörda intressenter	62
12.2	Behov av övergångsbestämmelser?	62
12.3	Vad händer om någon inte följer bestämmelserna om exklusiva rättigheter?	63
12.3.1	Synpunkter från berörda intressenter	63
12.4	Krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.....	63
13	Förslag på utformning av en evenemangslista.....	65

1 Sammanfattning

I radio och tv-lagen finns bestämmelser som innebär en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om vilka evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället (en så kallad evenemangslista), och som därmed en väsentlig del av allmänheten ska ha möjlighet att se i fri tv. I februari 2013 fick myndigheten i uppdrag av regeringen att analysera och lämna förslag till hur en evenemangslista skulle kunna utformas. Myndighetens förslag redovisades i november 2013. Utöver en lista över evenemang föreslog myndigheten att villkoret om befolkningstäckning – att en väsentlig del av allmänheten inte utestängs från möjligheten att ta del av en programtjänst– ska anses uppfyllt om minst 80 procent av allmänheten upplever att de har tillgång till programtjänsten. Myndigheten föreslog även att kostnaden för grundläggande betal-tv-abonnemang kan likställas med fri tv. Detta förslag innebär att tv-kanaler som ingår i eller kan väljas i de billigare kanalpaket som operatörerna erbjuder, utan krav på abonnemang av andra kanaler och kanalpaket, kan räknas som fri tv i det aktuella sammanhanget. Myndigheten tog i sin rapport inte ställning till om det bör finnas en lista eller inte.

I november 2015 fick myndigheten i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag till en evenemangslista med villkor om högre befolkningstäckning än vad som tidigare föreslagits. Myndigheten föreslår nu att en väsentlig del av allmänheten inte utestängs från möjligheten att ta del av ett evenemang om minst 90 procent av tv-befolkningen har tillgång till programtjänsten som evenemanget sänds i. Om det vid en given tidpunkt är färre än två programföretag som når 90 procents tillgång så är kravet i stället uppfyllt genom 85 procents tillgång.

I uppdraget har även ingått att överväga och föreslå en definition av fri tv som tydliggör att med fri tv avses allmänhetens tillgång till tv utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät, och som står i överensstämmelse med AV-direktivet. Myndigheten föreslår nu att med fri tv bör avses de programtjänster som okrypterat kan tas emot av den svenska allmänheten utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät eller motsvarande.

Därutöver har myndigheten haft i uppdrag att vid behov uppdatera myndighetens tidigare förslag på vilka evenemang som ska omfattas av en lista, att inhämta synpunkter från berörda aktörer och intressenter, analysera konsekvenserna av förslagen för programföretagen och rättighetshavarna på marknaden samt redovisa en internationell utblick med en sammanställning av hur evenemangslistor är utformade och, om möjligt, vilka effekter de har haft på marknaden i andra EU-länder.

De evenemang som enligt myndighetens bedömning skulle kunna vara aktuella för en lista är följande.

- a) De olympiska sommar- och vinterspelen
- b) De paralympiska sommar- och vinterspelen
- c) VM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- d) EM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- e) VM i ishockey för herrar: matcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- f) VM i längdskidåkning
- g) VM i alpin skidsport
- h) VM i friidrott
- i) Vasaloppet
- i) Nohelfesten

Dessa evenemang uppfyller enligt vår mening de kriterier som EU-kommissionen har utarbetat för bedömningen av vilka evenemang som kan finnas med på en lista. Även övriga villkor i den föreslagna listan får enligt myndighetens bedömning anses stå i överensstämmelse med AV-direktivet och EU-rätten.

Under beredningen av denna rapport har myndigheten inhämtat synpunkter från flera berörda intressenter angående en evenemangslista och möjliga konsekvenser införandet av en lista skulle kunna leda till. De nu lämnade synpunkterna har till stor del stämt överens med de synpunkter som myndigheten tog del av under beredningen av myndighetens tidigare rapport från november 2013. Flera av de aktörer som har lämnat synpunkter är fortfarande mot införandet av en evenemangslista i Sverige, eftersom de anser att dagens marknad fungerar och att en lista skulle kunna snedvrída mediemarknaden. Aktörerna har bland annat fört fram att det redan ligger i rättighetsinnehavarnas intresse att så många som möjligt kan se evenemangen och att det därför redan ställs höga krav på befolkningstäckning vid försäljning av rättigheter. De som är för införandet av en evenemangslista anser å andra sidan att en lista bland annat skulle kunna fungera som en försäkring mot att de stora evenemangen placeras i betal-tv-tjänster i framtiden. De aktörer som är för ett införande av en lista anser vidare att kravet på befolkningstäckning i vart fall bör sättas till nu föreslagna 90 procent.

Flera medlemsstater i EU har listor över evenemang av särskild vikt för samhället (Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Polen, Storbritannien, Tyskland och Österrike). Bland Efta-länderna har Norge en evenemangslista. Listorna är av varierande innehåll och rymmer olika krav på vad som utgör en väsentlig del av allmänheten och definitioner av vad som avses med fri tv.

Ett eventuellt beslut om att införa en evenemangslista fattas av regeringen. Myndigheten tar i denna rapport inte ställning till om det bör finnas en lista eller inte. Om en evenemangslista införs måste den godkännas av EU-kommissionen, som bland annat undersöker om listan överensstämmer med unionsrätten och dess krav på bland annat proportionalitet och förenlighet med konkurrensregler.

2 Bakgrund

I 5 kap. 9 § radio- och tv-lagen (2010:696) finns en bestämmelse om hur exklusiva rättigheter till tv-sändningar från evenemang av särskild vikt för det svenska samhället får utnyttjas. Enligt bestämmelsen får bland annat den som innehar den exklusiva rätten till en tv-sändning från ett sådant evenemang, om programföretaget väljer att sända evenemanget, inte utnyttja rättigheten på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i Sverige utestängs från möjligheten att se evenemanget i fri tv. Bestämmelsen ger vidare regeringen möjlighet att genom föreskrifter ange vilka evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället (en evenemangslista).

Bestämmelsen i radio- och tv-lagen genomför artikel 14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet).

Möjligheten att införa en lista har funnits i Sverige sedan år 1999, men då det inte har ansetts finnas behov av en lista över skyddade evenemang har någon lista inte tagits fram (se prop. 1997/98:184 s. 38). Efter ett tillkännagivande av riksdagen 2012 gav den förra regeringen myndigheten i uppdrag att analysera och lämna förslag till hur en evenemangslista kan utformas. Myndighetens förslag redovisades i november 2013 (dnr 13/00343). Utöver en lista över evenemang föreslog myndigheten att villkoret om befolkningstäckning – att en väsentlig del av allmänheten inte utestängs från möjligheten att ta del av en programtjänst – ska anses uppfyllt om minst 80 procent av allmänheten upplever att de har tillgång till programtjänsten. Myndigheten föreslog vidare att kostnaden för grundläggande betal-tv-abonnemang kan likställas med fri tv. Det innebär att tv-kanaler som ingår i eller kan väljas i de billigare kanalpaket som operatörerna erbjuder, utan krav på abonnemang av andra kanaler och kanalpaket, kan räknas som fri tv i detta sammanhang.

Vid remissbehandlingen av myndighetens förslag var utfallet delat när det gäller frågan om en evenemangslista bör införas eller inte. Av dem som var för införandet av en lista ansåg dock flertalet att myndighetens förslag till villkor för när en väsentlig del av allmänheten ska anses ha tillgång till en programtjänst var otillräckligt och att den angivna procentsatsen borde vara högre.

Riksdagen gav i maj 2014 regeringen till känna att den vid den fortsatta beredningen av myndighetens förslag dels bör skärpa kraven så att en högre andel av allmänheten får tillgång till de evenemang som listan omfattar, dels tydliggör att med fri tv avses allmänhetens tillgång till tv utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät (bet. 2013/14:KU28, rskr. 2013/14:230).

2.1 Uppdrag till myndigheten

Regeringen beslutade den 5 november 2015 att uppdra åt myndigheten att ta fram ett förslag till evenemangslista med villkor om högre befolkningstäckning än vad som tidigare föreslagits. I myndighetens uppdrag ingår även att överväga och föreslå en definition av fri tv med

utgångspunkt i de synpunkter som riksdagen framfört och som står i överensstämmelse med AV-direktivet. Om myndigheten finner skäl till det ska myndighetens förslag till vilka evenemang som ska omfattas av listan uppdateras jämfört med det tidigare förslaget. Myndighetens förslag ska vara förenliga med unionsrätten, bland annat när det gäller kraven på proportionalitet och förenlighet med EU:s konkurrensregler.

Vidare ska myndigheten analysera konsekvenserna av förslagen för programföretag och rättighetshavare på marknaden. Myndigheten ska föra en nära dialog med Konkurrensverket samt inhämta synpunkter från företrädare för berörda rättighetshavare, Sveriges Riksidrottsförbund, programföretag samt eventuella andra berörda intressenter.

Myndigheten ska även redovisa en aktuell internationell utblick med en sammanställning av hur evenemangslistor är utformade och, om möjligt, vilka effekter de har haft på marknaden i andra EU-länder.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 29 februari 2016.

2.2 Hur uppdraget har genomförts

Myndigheten har anlitat konsultfirman AB Stelacon för hjälp med att genomföra uppdraget. I december 2015 och januari 2016 levererade AB Stelacon underlag till myndigheten, som sedan använts av myndigheten i arbetet med att ta fram ett första utkast till rapport. Utkastet publicerades på myndighetens webbplats i februari 2016 för att ge intressenter en möjlighet att komma in med synpunkter. Utkastet översattes även i relevanta delar till engelska för att internationella aktörer skulle få möjlighet att lämna synpunkter.

Myndigheten har under arbetets gång varit i kontakt med EU-kommissionen. EU-kommissionens beslut om andra länders evenemangslistor samt utarbetade riktlinjer har också studerats. Kontakter med de EU-länder och det Efta-land som har evenemangslistor har även tagits.

Intervjuer med aktörer har genomförts. För att ta reda på hur olika aktörer ser på konsekvenserna av en evenemangslista och hur den skulle kunna vara utformad har intervjuer genomförts med idrottsförbund, programföretag, distributörer, rättighetshavare och övriga intressenter. Intervjuerna har även bestått av frågor om vad som bör anses utgöra en väsentlig del av allmänheten, vad som bör avses med fri tv, vilken metod som bör användas för att mäta tillgången till programtjänster, vilka evenemang som skulle kunna omfattas av en lista samt synpunkter i övrigt. En lista över intervjuade aktörer bifogas i bilaga 1.

Vidare har myndigheten fört en nära dialog med Konkurrensverket under uppdragets gång. Konkurrensverket har även kommit in med skriftliga synpunkter på det utkast som publicerades på myndighetens webbplats. Dessa synpunkter redogörs för under avsnitt 6.3.

3 AV-direktivet

Inom EU och dess föregångare har ett direktiv om fri rörlighet för tv-sändningar funnits sedan år 1989 (direktiv 89/552/EEG). Genom ett ändringsdirektiv år 1997 (direktiv 97/36/EG) infördes bland annat regler om evenemang av särskild vikt för samhället. Senare ändringar har kodifierats i ett nytt direktiv år 2010 (AV-direktivet, direktiv 2010/13/EU). Bestämmelserna om evenemang av särskild vikt för samhället gäller endast för tv-sändningar och inte för beställ-tv.

AV-direktivets bestämmelser om evenemang av särskild vikt för samhället finns i artikel 14. Där framgår bland annat att varje medlemsstat får vidta åtgärder för att säkerställa att programföretag under dess jurisdiktion, med utnyttjande av exklusiva rättigheter, inte sänder evenemang som den medlemsstaten anser vara av särskild vikt för samhället på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i den medlemsstaten utestängs från möjligheten att följa evenemangen genom direktsändning eller tidsförskjuten sändning i fri television. I sådana fall ska den berörda medlemsstaten upprätta en förteckning över de evenemang som den anser vara av särskild vikt för samhället. Detta ska göras på ett klart och öppet sätt i rätt och god tid. Den berörda medlemsstaten ska också bestämma om evenemangen ska vara tillgängliga helt eller delvis genom direktsändning eller via tidsförskjuten sändning. Medlemsstaten ska omedelbart anmäla alla åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas till EU-kommissionen, som inom tre månader ska kontrollera att sådana åtgärder är förenliga med unionsrätten.

Vid kommissionens prövning prövas särskilt om följande villkor är uppfyllda.

1. Det berörda evenemanget har upptagits i den förteckning som föreskrivs i artikel 14 i AV-direktivet på ett klart och öppet sätt och i god tid.
2. Evenemangen kan rätteligen anses vara av särskild vikt.
3. Bedömningen att det berörda evenemanget är av särskild vikt är förenlig med unionsrättens allmänna principer om till exempel proportionalitet och icke-diskriminering, de grundläggande rättigheterna, principerna om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster samt reglerna om fri konkurrens.

Bestämmelserna om evenemang av särskild vikt motiveras i skäl 48–54 i AV-direktivet. Syftet med bestämmelserna är att medlemsstaterna ska kunna skydda rätten till information och säkerställa bred tillgänglighet för allmänheten till tv-sändningar från evenemang av särskild vikt för samhället, till exempel de olympiska spelen och världs- och europamästerskapen i fotboll (skäl 49 i AV-direktivet). Evenemangen bör uppfylla vissa kriterier, det vill säga vara unika evenemang som är av allmänt intresse inom unionen, i en viss medlemsstat eller i en viktig del av en medlemsstat och som anordnas i förväg av en arrangör som lagligen får sälja rättigheterna till evenemangen (skäl 52 i AV-direktivet).

De evenemang som kan föras upp på en lista ska uppfylla minst två av följande fyra kriterier.

1. De är av särskilt allmänt intresse inom medlemsstaten, och inte endast av betydelse för dem som normalt sett följer den aktuella sporten eller aktiviteten.
2. De har en allmänt erkänd betydelse för befolkningen i medlemsstaten, framför allt som katalysator för den kulturella identiteten.
3. Landslaget deltar i det aktuella evenemanget i samband med en tävling eller turnering av internationell vikt.
4. Evenemanget har av tradition sänts i fri tv och har haft stor publik.

Med fri tv avses i AV-direktivet sändning på en kanal, antingen allmän eller kommersiell, av program som är tillgängliga för allmänheten utan extra betalning utöver de finansieringskällor för sändningar som förekommer allmänt i varje medlemsstat, såsom licensavgift och/eller grundanslutningsavgift till ett kabelnät (skäl 53 i AV-direktivet).

I kontakter med EU-kommissionen har framkommit att ett evenemang bör nå runt fem procent i tittarsiffror för att vara aktuellt för en lista men kan ha lägre tittarsiffror om det finns andra argument som motiverar ett upptagande på en lista. Vidare måste en lista vara teknikneutral.

Myndigheten har i det fjärde kapitlet av den tidigare rapporten från november 2013 (dnr 13/00343) utförligt beskrivit vad reglerna om evenemang av särskild vikt för samhället innebär och vad EU-kommissionens prövning av en medlemsstats lista innefattar. Några förändringar har i dessa avseenden inte skett sedan den tidigare rapporten skrevs. Vi hänvisar därför i övrigt till vad som framgår i den rapporten.

4 Svensk lagstiftning

4.1 Radio- och tv-lagen

Reglerna om evenemang av särskild vikt för det svenska samhället finns i 5 kap. 9 § radio- och tv-lagen. Av bestämmelsen framgår bland annat att den som innehar den exklusiva rätten till en tv-sändning från ett svenskt eller utländskt evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället inte får, om programföretaget sänder evenemanget, utnyttja rättigheten på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i Sverige utestängs från möjligheten att i fri tv se evenemanget i direktsändning eller, om det finns saklig grund för det, med en mindre tidsförskjutning. De evenemang som avses är sådana som inträffar högst en gång om året och som intresserar en bred allmänhet i Sverige. Om någon för att uppfylla skyldigheterna erbjuder någon annan att sända evenemanget i tv ska detta göras på skäliga villkor.

Bestämmelsen ger vidare regeringen möjlighet att genom föreskrifter ange vilka evenemang som är av särskild vikt för det svenska samhället (en så kallad evenemangslista).

Den som har förvärvat den exklusiva sändningsrätten till ett listat evenemang ska omedelbart underrätta Myndigheten för press, radio och tv om det (16 kap. 13 § radio- och tv-lagen).

Den som inte följer bestämmelserna i 5 kap. 9 § om exklusiva rättigheter får åläggas att betala en särskild avgift (17 kap. 15 § radio- och tv-lagen).

Myndigheten har i det femte kapitlet av den tidigare rapporten från november 2013 (dnr 13/00343) mer utförligt beskrivit vad de svenska reglerna om evenemang av särskild vikt för det svenska samhället och om särskild avgift innefattar. Några förändringar har inte skett i dessa avseenden sedan den tidigare rapporten skrevs. Vi hänvisar därför i övrigt till vad som framgår i den rapporten.

4.2 Förarbeten till den svenska lagstiftningen

Reglerna om exklusiva rättigheter till tv-sändningar överfördes till den nya radio- och tv-lagen utan någon saklig ändring från 6 kap. 10 § i den tidigare radio- och tv-lagen (1996:844) som upphörde att gälla den 1 augusti 2010. Av den proposition där reglerna ursprungligen föreslogs framgår bland annat vad som framkommer nedan (prop. 1997/98:184 s. 33 ff.). För en utförligare beskrivning av riksdagens behandling av lagförslaget samt vad som uttalades i propositionen om hur evenemangen ska sändas och om tv-bolagens skyldigheter hänvisar vi till det femte kapitlet i myndighetens tidigare rapport.

4.2.1 Behovet av en lista

Angående behovet av en lista anförde regeringen bland annat följande.

Regeringen föreslår nu, i likhet med promemorian, att det bör införas en bestämmelse som möjliggör att en lista kan upprättas. Regeringen anser dock att det för närvarande saknas behov av en svensk lista.

Den kraftiga prisstegringen på TV-rättigheter som ägt rum under senare år, särskilt inom sportområdet, kan förväntas fortsätta i och med att nya former av betal-TV utvecklas. Inom en nära framtid kan vi räkna med en mer allmän introduktion av ”pay per view”-TV, där tittaren betalar för att få se ett visst evenemang. Det finns en risk för att prisstegringarna leder till att det inte längre blir möjligt för TV-företag som finansierar verksamheten med TV-avgifter eller reklam att sända de viktigaste evenemangen och att det därmed endast blir de personer som abonnerar på betal-TV som får möjlighet att följa evenemangen i TV. Om en svensk lista över skyddade evenemang införs skapas en garanti för att de viktigaste nationella och internationella evenemangen inte kan sändas exklusivt i betal-TV utan också blir tillgängliga i allmän televisionen. På så sätt tillgodoses intresset hos en bred allmänhet som inte anser det värt att abonnera på särskilda sportkanaler men som ändå vill ha möjlighet att kunna följa de riktigt stora evenemangen i TV. Genom att en svensk lista måste respekteras även av andra medlemsstater kommer det att bli effektivt även om det är ett programföretag i ett annat EES-land som har förvärvat sändningsrättigheterna.

4.2.2 Evenemangslistans utformning

När det gäller vilka evenemang som ska anses vara av särskild vikt för det svenska samhället refererades i propositionen till tv-direktivets artikeltext och de skäl som anfördes, samt det förslag till riktlinjer för EU-kommissionens prövning som höll på att utarbetas vid tidpunkten för propositionen. Dessa riktlinjer stämmer överens med de kriterier som omnämns i kapitel 3 om EU-kommissionens prövning. Regeringen ansåg att innebörden av kommissionens förslag till riktlinjer var att listan ska vara av begränsad omfattning och att den kan ändras.

Regeringen uttalade även att inte bara sportevenemang utan även andra evenemang, till exempel sådana som kan vara av kulturell betydelse, skulle kunna föras upp på en lista.

4.2.3 En väsentlig del av allmänheten

I fråga om vad som är en väsentlig del av allmänheten hänvisades i propositionen till att det i de riktlinjer som höll på att utarbetas av EU-kommissionen angavs att med en väsentlig del av allmänheten avsågs 95–100 procent av befolkningen (kommissionen har dock senare godkänt betydligt lägre täckning, se avsnitt 7.4). Vidare konstaterade regeringen att det i tillståndsvillkoren för Sveriges Television AB och TV4 AB krävdes att sändningarna ska kunna tas emot via marknätet av minst 99,8 respektive 98 procent av den fast bosatta befolkningen och att de marksända kanalerna också omfattas av kabel-tv-bolagens vidaresändningsplikt. Inga andra tv-bolag nådde vid den aktuella tidpunkten en tillnärmelsevis lika stor andel av befolkningen. Regeringen drog slutsatsen att endast de marksända programtjänsterna SVT1, SVT2 och TV4 kunde uppfylla kravet på befolkningstäckning. Det förhållandet att satellitsända program i allmänhet tekniskt sett kan tas emot i hela landet föranledde enligt propositionen ingen annan slutsats.

I propositionen anfördes även följande.

Det kan givetvis inte uteslutas att tekniska förändringar, t.ex. utbyggnad av digital marksänd TV, kan leda till att flera TV-kanaler kommer att nå en hög hushållstäckning. För att lagens krav ska vara uppfyllt bör det emellertid enligt regeringens mening krävas att minst 95 procent av den fast bosatta befolkningen faktiskt kan ta emot programmen, dvs. att allmänheten har skaffat sig den antenn med mera som krävs för att ta emot utsändningen.

4.2.4 Fri tv

I propositionen redogjorde regeringen för den svenska tv-avgiften och för de regler för vidareändningsplikt som gällde vid tillfället och som omfattade SVT1, SVT2 och TV4. Enligt regeringens bedömning skulle med fri tv avses i vart fall de kanaler som finansieras med tv-avgiften och de kanaler som omfattas av vidareändningsplikten. Med anledning av påpekanden från remissinstanser konstaterade regeringen att tv-direktivets, sedermera AV-direktivets, krav på vad som utgör fri tv även kan vara uppfyllt i fråga om andra tv-kanaler.

4.2.5 Tv-bolagens skyldigheter

I propositionen redogjorde regeringen även för skyldigheterna förenade med en evenemangslista.

Om ett evenemang har tagits upp på en lista innebär det enligt propositionen inte att ett marksändande tv-bolag får ensamrätt att sända evenemanget. Ingenting hindrar att ett annat företag som innehar den exklusiva sändningsrätten också sänder evenemanget, men det är nödvändigt att rätten att sända evenemanget har erbjudits till företag som uppfyller kraven på befolkningstäckning. Bestämmelsen innebär inte heller någon skyldighet för tv-bolagen att sända ut de evenemang som är upptagna på listan. Ett programföretag som har förvärvat en exklusiv sändningsrätt till ett listat evenemang men som avstår från att sända det ska vara fritt från ansvar. Däremot innebär tv-direktivet en skyldighet för vissa programföretag att möjliggöra för andra programföretag att sända vissa evenemang. Det kan ske genom att programföretaget avstår från exklusiviteten eller genom att det självt upplåter sändningsrätten till ett annat programföretag.

För att bedöma vad som är skäligen ersättning för en rättighetsupplåtelse får man enligt regeringen jämföra med de villkor som normalt tillämpas för evenemang av motsvarande slag när det gäller tv-sändningar som programföretagen tillhandahåller utan villkor om särskild betalning. Vid bedömningen av om en ersättning ska anses som skäligen kan hänsyn tas till om företrädare för rättighetshavare och tv-bolag har träffat en överenskommelse om riktlinjer för upplåtelse av rättigheter till tv-sändningar av evenemang.

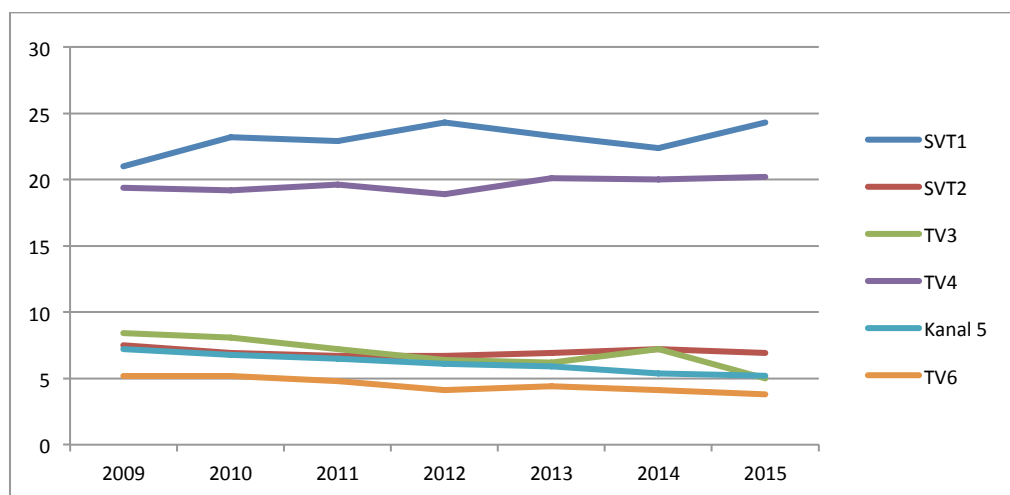
5 Förutsättningar i Sverige

5.1 Den svenska tv-marknaden

Det kan konstateras att det svenska tv-landskapet sedan slutet av 1990-talet har genomgått stora förändringar. Då fanns tre marksända programtjänster som hade minst 98 procent befolkningstäckning och som omfattades av vidareändningsplikt (SVT1, SVT2 och TV4). Övriga programtjänster nådde cirka 50 procent av befolkningen. I dag når nästan tio tjänster närmare 85 procent av tv-befolkningen i åldern 9–99 år, och reglerna för vidareändningsplikt omfattar enbart public service-bolagens tjänster. Tv-befolkningen utgörs enligt uppgift från MMS Mediamätning i Skandinavien AB (MMS) av cirka 90 procent av den svenska befolkningen och består av personer som har minst en tv-apparat i hemmet¹.

Den svenska tv-marknaden har under 2000-talet kommit att domineras av fyra aktörer. De största tv-bolagen med sändningsverksamhet som riktar sig till Sverige är Sveriges Television AB (SVT), TV4 AB, Modern Times Group MTG AB och Discovery Communications, Inc.. De fyra största kanalhusen har 90 procent av allt tittande på linjär tv. SVT innehar sändningstillstånd för bland annat programtjänsterna SVT1 och SVT2. TV4 AB innehar sändningstillstånd för bland annat programtjänsterna TV4 och Sjuan. Inom koncernen MTG, där moderkoncernbolaget är Modern Times Group MTG AB, innehar bolaget Modern Times Group MTG Limited sändningstillstånd för bland annat TV3 och TV6. Inom koncernen Discovery Communications, Inc. har Discovery Networks Northern Europe Limited sändningstillstånd för bland annat programtjänsterna Kanal 5 och Kanal 9.

Diagram 1. Tittartidsandel 2009-2015 för programtjänsterna med flest tittare bland tv-befolkningen (personer med minst en tv-apparat i hemmet)

Källa: MMS Mediamätning i Skandinavien AB

¹ Se vidare MMS:s rapport Trend och Tema 2015:4 Mambo, Enbo och Sambo 20-30 år. Den 1 november 2015 bestod den svenska befolkningen i åldern 9–99 år av 8 795 192 personer enligt uppgift från Statistiska centralbyråns statistikdatabas.

Det finns fyra huvudsakliga distributionsplattformar för linjära tv-sändningar i Sverige: kabel, marknät, satellit och ip-tv. Därutöver kan linjära tv-sändningar även tas emot via internet.

Kabel-tv är den vanligaste distributionsformen för tv i Sverige. De största företagen på kabel-tv marknaden är Com Hem AB och Telenor Sverige AB. Flest antal abonnemang den 30 juni 2015 hade Com Hem AB med sina 1,65 miljoner, varav 554 000 var digitala. Telenor Sverige AB hade samtidigt cirka 360 900 abonnemang efter att ha köpt Tele 2:s svenska kabel-tv-verksamhet i början av år 2014².

Det finns bara ett företag som erbjuder betal-tv-abbonemang i marknätet och det är Boxer TV-Access AB (Boxer). Den 30 juni 2015 hade 546 600 kunder betal-tv-abbonemang hos Boxer³.

I marknätet finns det även hushåll som enbart tar emot de okrypterade kanalerna, det vill säga SVT:s programtjänster samt TV4 och TV6. Enligt en undersökning gjord av Post- och telestyrelsen år 2014 är det endast cirka åtta procent av hushållen som enbart tar emot fri-tv (Post- och telestyrelsen, Hushållens användning av fri-TV 2015-04-27).

På den svenska marknaden finns i dag två operatörer som erbjuder tv via satellit till hushållen, Viasat AB och Canal Digital Sverige AB. Det totala antalet abonnemang för digital-tv via satellit har fortsatt att minska något och var sammanlagt nästan 617 000 den 30 juni 2015. Viasat AB har drygt hälften av abonnemangen, 308 900 stycken, och Canal Digital Sverige AB har de resterande 307 700 abonnemangen⁴.

Aktörerna inom ip-tv är ofta telekomföretag som även har börjat sända tv. De två största företagen på den svenska marknaden i dag är TeliaSonera Sverige AB och Telenor Sverige AB. Antalet ip-tv-abbonenter har ökat kraftigt under senare år och särskilt för ip-tv via fiber-LAN. Den 30 juni 2015 hade TeliaSonera Sverige AB 614 700 abonnenter på ip-tv. Telenor Sverige AB hade 129 100 abonnenter och Com Hem AB hade 73 000 abonnenter⁵.

I sin rapport *Svensk telemarknad 2014* beräknar Post- och telestyrelsen att antalet tv-abbonemang var 5,1 miljoner den 31 december 2014. Det är en minskning med 2 procent (123 000 abonnemang) jämfört med samma tidpunkt föregående år. Antalet abonnemang på tv-tjänster är fler än antalet hushåll eftersom en del hushåll har fler än ett abonnemang. En del hushåll har abonnemang från olika plattformar, till exempel via marknätet och satellit. Diagram 2 visar att abonnemang via ip-tv ökar till skillnad från de övriga distributionsplattformarna som antingen är på samma nivå som år 2013 eller som minskar⁶.

² Post- och telestyrelsens statistikdatabas

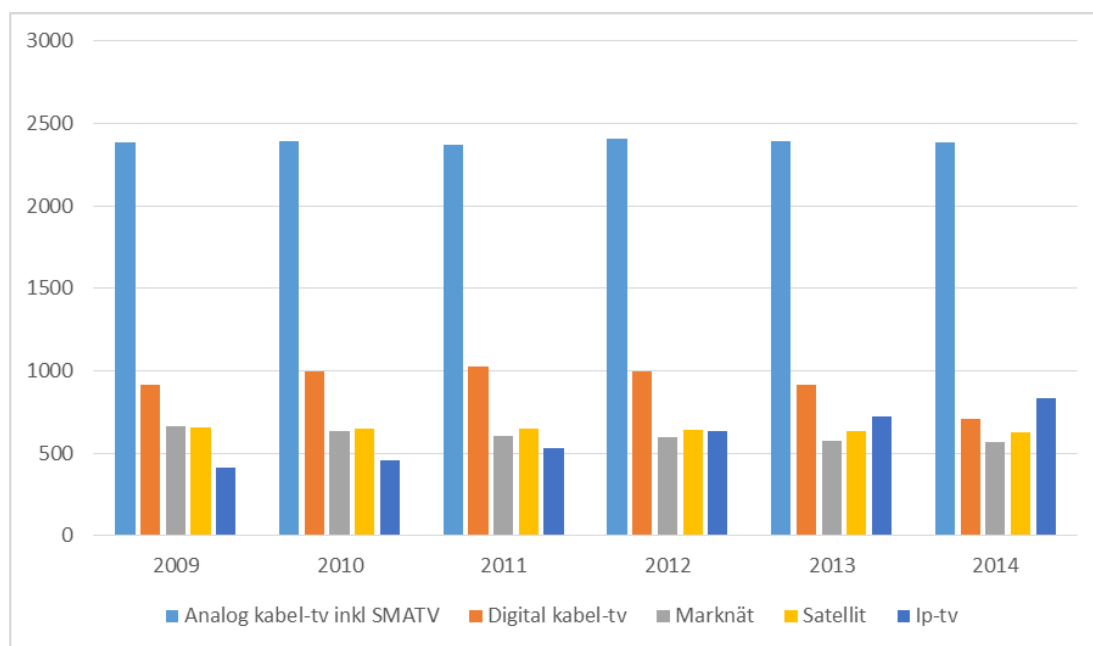
³ Post- och telestyrelsens statistikdatabas

⁴ Post- och telestyrelsens statistikdatabas

⁵ Post- och telestyrelsens statistikdatabas

⁶ Svensk telemarknad 2014, Post- och telestyrelsen 2015

Diagram 2. Antal tv-abonnemang per distributionssätt (tusental)

Källa: Svensk telemarknad 2014, Post- och telestyrelsen

Det huvudsakliga utbudet på de olika plattformarna skiljer sig inte åt i någon större utsträckning. Samtliga plattformar sänder de mest populära programtjänsterna och erbjuder även premiumkanaler samt andra mer nischade programtjänster.

5.2 Rättigheter

Sändningsrättigheterna för evenemang från de internationella förbunden säljs direkt till medieföretag eller överläts till så kallade rättighetsagenter som förmedlar rättigheterna vidare till de sändande bolagen.

Sändningsrättigheterna till större internationella evenemang som OS, fotbolls-VM, fotbolls-EM och ishockey-VM, ägs av internationella förbund. Internationella olympiska kommittén (IOK) äger rättigheterna till sommar- och vinter-OS och International Paralympic Committee (IPC) äger rättigheterna till de paralympiska sommar- och vinterspelen. Rättigheterna till fotbolls-VM ägs av Fédération Internationale de Football Association (FIFA), rättigheterna till fotbolls-EM ägs av Union of European Football Associations (UEFA) och rättigheterna till ishockey-VM ägs av International Ice Hockey Federation (IIHF).

Sändningsrättigheterna till hemmakvalmatcher i både VM och EM i fotboll har tidigare förmedlats av Svenska Fotbollförbundet. Förmedlingen av sändningsrättigheterna till dessa matcher har dock numera centraliserats till UEFA. UEFA:s agent CAA11 förhandlar om rättigheterna med mediebolag, och Svenska Fotbollförbundet förhandlar parallellt med UEFA/CAA11 om sin del av ersättningen. Den del av ersättningen som tillfaller Svenska Fotbollförbundet utgår från det värde som förbundet uppnådde när de tidigare förhandlade på egen hand via agent.

En del rättigheter säljs som paket på den nordiska marknaden. Flera programföretag över nationsgränserna kan till exempel lägga ett gemensamt bud. En aktör som har verksamhet i flera länder kan även lägga ett bud för samtliga marknader.

Sveriges Television AB (SVT) och TV4 AB har av tradition delat på sändningarna av matcher från fotbolls-VM och fotbolls-EM i enlighet med avtal dem emellan. Avtalen innebär att båda programföretagen sänder matcher i både grupp- och slutspel i förvärvade evenemang. SVT och TV4 AB har tillsammans förvärvat rättigheterna till fotbolls-VM för Ryssland 2018 och Qatar 2022.

Modern Times Group MTG AB (MTG) sände vinter-OS i Sotji 2014 och kommer att sända sommar-OS i Rio de Janeiro 2016. År 2014 var första gången som OS sändes av ett annat programföretag än SVT. Rättigheterna till vinter-OS 2018 och 2022, samt sommar-OS 2020 och 2024 har förvärvats av Discovery Communications, Inc., och omfattar hela Europa.

Intäkterna som försäljningen av sändningsrättigheterna till OS genererar fördelas mellan de lokala arrangörerna, de internationella idrottsförbunden (baserat på idrottens popularitet), de nationella olympiska kommittéerna (inklusive SOK) samt till IOK.

IIHF fördelar intäkterna från försäljningen av sändningsrättigheterna till ishockey-VM till de nationella förbunden via en fördelningsnyckel där de nationella förbunden får olika summor beroende på bland annat om landslaget spelar i A- eller B-VM.

De nationella förbunden får vanligtvis del av intäkterna via förhandling med de internationella förbunden eller rättighetsagenter.

6 Berörda intressenters syn på behovet av en lista och möjliga konsekvenser

6.1 Svenska idrottsförbund, programföretag, distributörer etc.

Nedan redovisas berörda intressenters synpunkter på ett eventuellt införande av en evenemangslista och vilka konsekvenser en sådan lista skulle kunna få. Synpunkterna har lämnats vid intervjuer med konsultfirman AB Stelacon på uppdrag av myndigheten i det inledande skedet av uppdragets gång och/eller i yttranden över det utkast till denna rapport som publicerades på myndighetens webbplats den 2 februari 2016.

6.1.1 Idrottsförbund och organisationer

Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) har lämnat följande synpunkter. Frågan om en evenemangslista är inte relevant för de evenemang som SOK representerar, det vill säga de olympiska spelen (OS). Internationella Olympiska Kommittén (IOK) som äger och säljer de aktuella rättigheterna har krav på hög tillgänglighet i fri tv som motsvarar det som rimligen kan innefattas av en evenemangslista. IOK har också i sin egen policy inriktningen att OS ska vara tillgängligt ”för alla utan kostnad” och definierar konkret vad detta innebär. IOK ser vidare på hur olika distributionsplattformar kan samverka för att öka tillgängligheten och totalt bredda utbudet av möjligheter att följa OS.

Principiellt anser SOK att det finns en risk att man skapar en felaktig föreställning hos allmänheten och hos public service-bolagen om att till exempel OS ska vara tillgängligt endast i public service-kanalerna. Det finns en marknad som erbjuder många alternativ, vilket ger en konkurrenssituation som kan spegla värdet av sändningarna. SOK anser vidare att man ska komma ihåg att IOK använder miljardintäkter för att bidra till finansieringen av genomförandet av OS. Intäkterna från sändningsrättigheterna är helt avgörande för det bidrag IOK kan ge till de städer som ska organisera OS. Exempelvis har bidraget för vinter-OS höjts dramatiskt till 7,5 miljarder kronor för vinter-OS 2022. Det finns ett uttalat syfte med detta stora bidrag. IOK vill bryta en utvecklingstrend för OS som riskerar att långsiktigt underminera värdet och inspirationskraften i OS. IOK är därför beredda att ta ett större ansvar för finansieringen av OS och bidra till en kraftig reduktion av risken med att arrangera ett OS. Därmed vill IOK öppna vägen för mindre nationer, som Sverige, att kunna söka och vara värdar för OS.

Konsekvenserna för OS skulle därmed bli allvarliga om en evenemangslista introduceras. SOK har ingen egen intäkt av de olympiska sändningsrättigheterna, men skulle ändå kunna påverkas negativt. Det begränsade perspektiv på tillgänglighet som diskussionen om en evenemangslista ger är otidsenligt.

Sveriges Riksidrottsförbund (RF) har lämnat följande synpunkter. Den svenska idrottsrörelsen är en folkrörelse som bygger på att människor av fri vilja engagerar sig i ideella föreningar och sluter sig samman i förbund som i sin tur bildar RF. Respektive specialidrottsförbund, till exempel Svenska Ishockeyförbundet, är medlem i ett internationellt specialidrottsförbund, i det här exemplet IIHF.

Den starka folkrörelsetraditionen där bredd och elit enas i föreningar i en demokratisk rörelse är en nära på unik nordisk företeelse. Stat och kommun har gett den svenska idrottsrörelsen ett starkt stöd under många decennier, men också visat förtroende för kraften i det frivilliga engagemanget och den självständiga organisationen. Elitidrotten skapar intresse, idoler och underhållning som det pratas om kring fikabord på jobbet och med grannar hemma, och tv är och kommer vara en viktig kanal för idrotten inom överskådlig tid. Därför anser RF att det är av stor vikt att stora idrottsevenemang ska kunna ses på tv av så många som möjligt.

Rättigheterna till de idrottsevenemang som tidigare har diskuterats i samband med en eventuell evenemangslista innehåller i huvudsak av internationella specialidrottsförbund. Hur intäkterna från rättigheterna fördelas inom respektive förbund varierar, men bestäms av medlemmarna, som i de flesta fall är de nationella specialidrottsförbunden. RF anser att det ligger i samtliga berörda rättighetsinnehavares intresse att deras evenemang är tillgängliga för en stor publik och därmed sänds i kanaler som är tillgängliga för en stor del av befolkningen. Det är också viktigt för förbunden att få ersättning för sändningsrättigheterna som kan ses som en slags publikintäkt från de som inte är på plats på arenan. Om kravet på befolkningstäckning begränsar antalet mediebolag som kan förvärva rättigheterna kommer idrottsrörelsens möjligheter till intäkter för rättigheterna att kraftigt försämrats. Det är jämförbart med att arrangörens rätt att själv bestämma biljettpriset för åskådarna på arenan skulle begränsas.

RF vill understryka att idrottsrörelsens självständighet är en styrka som värnats både av RF och riksdagen i över hundra år. Om riksdagen beslutar att införa en evenemangslista anser RF att den frångår en lång tradition där idrottsrörelsens självständighet har respekterats och försvarats. Sammantaget menar RF att det finns starka skäl för att inte införa en evenemangslista i Sverige. Den svenska idrottsrörelsen verkar redan i dag för att se till att de stora evenemangen sänds i kanaler som når en övervägande majoritet av befolkningen samtidigt som det ger en möjlighet till intäkter till idrottsrörelsen.

I regeringens uppdrag står att myndigheten ska analysera konsekvenserna av förslagen. Konsekvensanalysen för rättighetsinnehavarna och idrottsförbunden är anmärkningsvärd tunn. Den består av tre stycken som kan summeras i att rättighetsinnehavarna kan förlora intäkter. Det finns inget resonemang om hur många färre av de som faktiskt tittade på det senaste evenemanget som skulle drabbas av de olika nivåerna av täckningsgrad och hur stora de ekonomiska förlusterna skulle kunna bli av de olika nivåerna av täckningsgrad.

Svenska fotbollförbundet (SvFF) har lämnat följande synpunkter. SvFF avstyrker bifall till upprättandet av en så kallad evenemangslista som omfattar fotbollsevenemang. En grundläggande förutsättning för ett förslag till en författningsreglerad möjlighet till ett konfiskationsliknande förfarande på immaterialrättens område är att det föreligger synnerligen starka samhälleliga skäl. Det måste kunna otvetydigt påvisas att åtgärden är nödvändig för att staten därigenom ska kunna tillgodose ett visst utpekat behov, som inte tillgodoses utan att åtgärden vidtas.

Svenska Seglarförbundet (SSF) har lämnat följande synpunkter. SSF var en av de som såg positivt på att ta fram ett förslag på evenemangslista år 2012 och var tidigare positiva till ett införande av en lista. SSF anser nu, liksom då, att stora viktiga evenemang som OS bör kunna ses av så många som möjligt men ser numera inte att detta löses med hjälp av en evenemangslista. SSF vill i stället värna om idrottsrörelsens självständighet och tycker att risken finns att upprättandet av en lista snarare kan hämma en utveckling av människors möjlighet att se det man önskar än det motsatta. SSF:s styrelse anser inte att en evenemangslista bör upprättas.

Svenska Friidrottsförbundet har lämnat följande synpunkter. Förbundet anser att de synpunkter som fördes fram i förbundets yttrande till Kulturdepartementet gällande myndighetens tidigare rapport från november 2013 på ett bra sätt har tagits tillvara. Förbundet anser att myndighetens nya förslag till krav på befolkningstäckning, definition av fri tv, listade evenemang och krav på tillgänglighet genom direktsändning är bra. Det är därför förbundets förhoppning att regeringen ska fatta beslut om att införa en evenemangslista i enlighet med myndighetens förslag.

Vasaloppsföreningen Sälen Mora har lämnat följande synpunkter. Vasaloppet har en nära 100-årig tradition bakom sig. Från år 1922 och framåt har mer än en miljon människor genomfört hela, eller delar av, den klassiska sträckan mellan Sälen och Mora på skidor. Sedan år 2009 finns möjligheten att cykla Vasaloppet. Det senaste eventtillskottet är Ultravasan där man sedan år 2014 har möjlighet att springa Vasaloppet. Förutom upplevelsen och spänningen bidrar tv-sändningen till inspiration för de hälsofrämjande effekter som uppstår när många människor utövar fysisk aktivitet. Det klassiska Vasaloppet har sänts av Sveriges Television AB (SVT) under nästan 50 år. SVT sänder också från både Tjevasan och Cykelvasan varje år. Detta samarbete har resulterat i mycket höga tittarsiffror då det finns en gedigen folklig förankring av Vasaloppet. Vasaloppet ställer sig positivt till upprättandet av en evenemangslista.

Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté har lämnat följande synpunkter. Synpunkterna framgår till stora delar av tidigare remissvar.

Förbundet och kommittén är för ett införande av en evenemangslista. Handikappidrotten är unik i det att den ger idrottsutövare med funktionsnedsättning möjlighet att bli föredömen genom sina idrottsresultat. I ett samhälle där begrepp som mångfald och jämlikhet blir allt viktigare finns ett viktigt uppdrag för media i allmänhet och tv i synnerhet att visa människans oändliga förmåga att prestera – oavsett förutsättningar. De paralympiska spelen i London år 2012 utgjorde en fantastisk manifestation för just detta och blev därtill en stor publiksuccé där miljarder människor förbluffades av de stora idrottsliga prestationerna. Mot den bakgrunden är det viktigt att en evenemangslista tar sin utgångspunkt i folkhälsan samt i bred och ekonomisk tillgänglighet. Kravet på befolkningstäckning ska ligga så nära 100 procent som möjligt. Kravet ska inte ligga under 90 procent.

Tidigare remissyttranden

Under beredningen av myndighetens tidigare rapport tog myndigheten även del av ett yttrande från **Svenska Volleybollförbundet**. Förbundet var då positivt till ett införande av en evenemangslista.

Flera idrottsförbund och organisationer har även yttrat sig i remissvar till Regeringskansliet med anledning av myndighetens tidigare uppdrag och rapporten från november 2013. Nedan framgår sammanfattningsvis vad dessa aktörer förde fram i sina remissvar.

Svenska Fäktförbundet lämnade följande synpunkter. Förbundet önskar en evenemangslista som gör det möjligt för en stor andel av det svenska folket att se OS utan extra kostnad. Förbundet föreslår att kravet på befolkningstäckning ska vara minst 90 procent. Därigenom får alla tv-bolag incitament till att försöka nå flera abonnenter. Förbundet tog i januari 2012 initiativ till en samlad aktion bland de mindre olympiska specialförbunden för att få till stånd det som nu skett, det vill säga ett försök att börja utforma en evenemangslista. De 23 förbundens uppfattning var att de olympiska spelen även i framtiden bör kunna ses av den övervägande delen av Sveriges befolkning. För utomordentligt många idrotter är statens och kommunernas stöd en helt nödvändig förutsättning både för bredd- och elitidrotten. Det är inte orimligt att svenska skattebetalare får vara med och utan extra kostnader följa svenska olympier på vägen till den ultimata framgången. Förbundet bedömer att de eventuella ekonomiska nackdelarna för framtida arrangörer av de olympiska spelen inte är allvarliga jämfört med de fördelar det innebär för svenska olympier att kunna ses av den övervägande delen av Sveriges befolkning. Förbundet önskar att svenska specialförbund som till exempel fotboll, friidrott, ishockey och skidor får ett starkt inflytande över om deras arrangemang ska sättas upp på en evenemangslista. Förbundet har goda erfarenheter av flera stora tv-bolag. Modern Times Group MTG AB (MTG) har, sedan man köpte rätten till sändningar från Sotji och Rio de Janeiro, på olika sätt visat upp ett nytt intresse också för flera mindre idrotter. Förbundet delar synen att kostnaden för grundläggande betal-tv-abonnemang kan likställas med fri tv, eftersom det är en allmänt förekommande finansieringskälla för tv i Sverige. Det ska inte kosta extra att se sändningarna från OS. Definitionen bör vara ”kanaler som kan mottas utan extra kostnader” på motsvarande sätt som i Italien, Irland och Storbritannien. Förbundet delar synen att OS endast bör behöva sändas delvis i programtjänster som når en väsentlig del av befolkningen. Även vid ett OS kommer det självfallet att uppstå konflikter mellan vilka tävlingar som ska sändas direkt, respektive med fördröjning. Det är de små idrotternas egen utveckling och förmåga att entusiasmera och inte lagstiftningen som avgör om de kommer att få företräde framför de bredare och mer kommersiella i den valsituationen.

Svenska Ridsportförbundet lämnade följande synpunkter. Det är av vikt och en rättvisefråga att så många som möjligt kan ta del av tv-sändningarna från stora evenemang och mästerskap. Förbundet är därför positivt inställt till införandet av en evenemangslista för att stora evenemang ska sändas i fri tv som större delen av befolkningen har tillgång till.

6.1.2 Programföretag och distributörer

Sveriges Television AB (SVT) har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter. Synpunkterna framgår till stora delar av bolagets tidigare remissvar.

SVT är mycket positivt till införandet av en evenemangslista. Grundintentionen med möjligheten att införa evenemangslistor var primärt att säkerställa att den breda allmänheten kunde ta del av evenemang med nationellt intresse i fri tv. SVT:s generella hållning är att ett införande av en evenemangslista är till gagn för tittarna och konsumenterna. Den positiva effekten är proportionerlig med ökande penetrationskrav. Baserat på bland annat kontakter med företrädare för tv-bolag i länder som har infört listor är det SVT:s intryck att en lista har

stor effekt så tillvida att den bidrar till att redan på förvävsstadiet styra rättigheterna till kvalificerade bolag.

Vad SVT erfar finns flera exempel på att antalet kanaler som uppnår en hög penetration har ökat efter att evenemangslistan införts i ett land. I dessa länder har således införandet av en lista troligtvis inte haft någon avgörande marknadspåverkan, men har däremot haft betydelse för allmänhetens möjligheter att ta del av evenemangen genom att fler kanaler har ökat sin penetration. Minst tre bolag i Sverige uppnår i dag, eller skulle utan större svårighet kunna uppnå en betydligt högre medveten penetration än det tidigare förslagets 80 procent. SVT:s uppfattning är att det är en fungerande marknad med god konkurrens som inte skulle påverkas nämnvärt av om täckningsgraden formaliserades inom ramen för en evenemangslista. SVT menar att ett krav på hög penetration gynnar rättighetshavarna med ett högt genomslag för sändningarna. SVT anser att det förefaller finnas en bristande konkurrens på säljarsidan, som kan behöva balanseras upp med åtgärder liknande en evenemangslista. Detta trots att det för de största evenemangen handlar om monopolliknande rättigheter vars värde åtminstone till del byggs upp av allmänna medel.

SVT anser i synnerhet att idrottens behov av genomslag inte kan bortses från i sammanhanget. Det är viktigt för idrotten att företrädare och arrangörer synliggörs. Idrottsrörelsen har en viktig roll i värderingsarbete och demokratisk fostran. Idrotten är en positiv kraft och bidrar till en utveckling av samhället. Här skapas respekt för människor med olika bakgrunder och alla människors möjligheter att delta i olika idrotter. För nyrekryteringen till idrotten är det av stor betydelse att befolkningen har tillgång till stora gemensamma idrottsupplevelser och förebilder. En förutsättning för att idrotten ska kunna vara en bred positiv kraft i samhället är att så många som möjligt kan ta del av fria idrottsevenemang i tv. Det skapar intresse, kunskap, engagemang och sammanhållning.

SVT vill i sammanhanget peka på erfarenheterna från OS i Sotji som visar att idrotten tappat en mycket stor del av tittandet jämfört med tidigare OS. Färre personer såg OS 2014; 74 procent av befolkningen såg något från OS i Sotji i broadcast. Under 2000-talet har nivån tidigare varit cirka 90 procent. Dessa siffror beror inte på sändningarnas kvalitet då Modern Times Group MTG AB:s (MTG) sändningar höll god klass, utan är ett resultat av den lägre penetrationen hos MTG:s kanaler. Hade MTG exempelvis valt att sända OS i TV6, som visserligen inte har en högre penetration men normalt sänds avgiftsfritt, hade fler kunnat nås av sändningarna.

Det finns ett folkligt stöd för en evenemangslista. 77 procent av svenskarna vill införa en sportlista som innebär att sportevenemang av nationell betydelse endast får sändas i kanaler som tas emot i hela landet utan särskild avgift. Detta enligt en enkät som Novus Opinion gjort år 2014 på uppdrag av SVT.

TV4 AB har lämnat följande synpunkter. Trots att införandet av en evenemangslista skulle komma att gynna TV4 AB, mot bakgrund av den räckvidd bolaget har, motsätter sig TV4 AB införandet av en evenemangslista. En evenemangslista är inte befogad och tillför inget sociokulturellt mervärde. Införandet av en evenemangslista skulle missgynna rättighetsinnehavarna som inte längre fritt skulle kunna välja vem man vill sälja sina evenemangs rättigheter till och vem de tycker kan bära ut deras evenemang på bästa sätt. Att få ett mer begränsat urval potentiella aktörer att sälja dessa rättigheter till skulle även påverka möjligheten till intäkter för dessa idrottsförbund och för de idrotter och föreningar som ingår i dem. Det skulle dessutom innebära en kraftig snedvridning av konkurrensen för alla de aktörer som bygger sin verksamhet på att med ett attraktivt erbjudande nå så många tittare som möjligt

med de rättigheter man förvärvat. Vidare skulle det i förlängningen också påverka tittarna negativt, då de skulle få färre aktörer som kan erbjuda dem ett högkvalitativt utbud av framför allt sport. Myndigheten konstaterar själv i sin rapport att en evenemangslista riskerar att ”leda till färre aktörer och mindre bredd av programtjänster”.

Frågan om att nå så många tittare som möjligt regleras redan i dag i avtal mellan rättighetsinnehavare och tv-kanaler, vars intressen sammanfaller med tittarnas. Att införa en reglering på ett område som redan i dag fungerar väl, och att därmed också kringskära möjligheterna för rättighetsinnehavare och tv-kanaler att bedriva sin verksamhet konkurrensneutralt, vore både otidsenligt och kontraproduktivt. Att införa begränsande regler på ett område där aktörerna redan i dag hanterar frågeställningarna är utöver ovan ett slöseri med skattemedel som behövs bättre inom andra områden.

Om en evenemangslista införs är det mycket viktigt att regleringen utformas på så sätt att kraven slutar att gälla omedelbart i det fall att EU-regleringen om evenemangslistor inte finns kvar. Reglerna för audiovisuella tjänster är under diskussion i EU och det är viktigt att inte fastna i förlegad reglering.

Discovery Networks Sweden (Discovery) har lämnat följande synpunkter. Bolaget anser inte att en evenemangslista bör införas i Sverige. Införandet av en evenemangslista skulle innebära en allvarlig snedvridning av konkurrensen, vara starkt hämmande för mångfalden på den svenska tv-marknaden och kraftigt missgynna idrottsrörelsen. Regelverket skulle skapa ett A- och ett B-lag. Frågan är dessutom nyligen utredd och den nya utredningen känns väldigt politisk – i bästa fall tendentiös och i värsta fall misstänkliggörande av andra programföretag än public service-bolagen. Den söker reglera ett problem som inte finns. En evenemangslista skulle också väsentligen försvåra, för att inte säga omöjliggöra, för nya aktörer att etablera sig. En sådan inträdesbarriär skulle således kraftigt begränsa mångfalden och konkurrensen på den svenska tv-marknaden. Rådande situation på den svenska tv-marknaden är fullt tillräcklig för att uppnå en fungerande marknad, inklusive ett funktionellt konsumentskydd. På sikt riskerar SVT att bli det enda lagliga alternativet. De olika mätmetoderna tar dessutom inte hänsyn till nya distributionsmetoder, exempelvis programföretagens play-tjänster online. Det läser utvecklingsmöjligheterna för mediet som sådant.

Inte något av de stora idrottsförbunden eller andra stora rättighetshavare vars evenemang myndigheten föreslår skulle omfattas av en evenemangslista har förordat införandet av en sådan lista, utan samtliga avstyrker införandet av en lista. Det finns inte något som tyder på att allmänheten efterfrågar en dylik lista. Flera av evenemangen som föreslås omfattas av listan – exempelvis OS, kvalmatcher i fotboll och, fram till nyligen, VM i ishockey – sänds i dag på kanaler som inte skulle uppnå de krav som myndigheten ställer i sin rapport utan att detta förefaller ha framkallat några negativa reaktioner från allmänheten.

Modern Times Group MTG AB (MTG) har lämnat följande synpunkter. MTG är emot införandet av en evenemangslista och har tydligt argumenterat mot detta i samband med den tidigare utredningen från myndigheten. En evenemangslista med mycket höga krav innebär att konkurrensen riskerar att sättas ur spel när det gäller attraktiva rättigheter. Ett formellt täckningskrav på 99,8 procent, det krav som ställs på SVT, skulle i praktiken sätta konkurrensen ur spel, även om programtjänsterna TV4 och TV6 uppnår eller kan uppnå det, och det skulle strida mot EU:s konkurrensregler. Omvänt så har en evenemangslista som tar hänsyn till konkurrenssituationen, vilket myndigheten föreslog i sin tidigare rapport, mindre betydelse annat än att den kan hindra nya aktörer att komma in på marknaden. Oavsett resultat

är en evenemangslista principiellt högst tvivelaktig. Även om man teoretiskt sett antar att endast SVT skulle få sända evenemang som OS, fotbolls-VM och andra större internationella idrottsevenemang – vilket är den reella bakgrunden till hela diskussionen om en evenemangslista – vore det negativt för tittarna. Det skulle i praktiken innebära att Sverige återgår till en situation där inte hela evenemang kan sändas, såvida inte public service-uppdraget ska frångås och såväl SVT2, Kunskapskanalen och Barnkanalen ska upplåtas för parallellsändningar av alla tävlingar i exempelvis OS. De som säljer rättigheter har ett intresse av att nå så många som möjligt. Detta intresse delas av de aktörer som köper rättigheterna. En evenemangslista syftar således till att komma åt ett problem som inte finns. Rent allmänt kan sägas att ju högre formellt täckningskrav som ställs, desto större är risken att konkurrensen om attraktiva rättigheter urholkas och att tittarna får en sämre produkt.

MTG vill gärna framhålla erfarenheterna från OS i Sotji. Bolaget kan konstatera att det aldrig har uppnåtts så höga tittarsiffror vid ett OS som då. För att nämna några exempel kunde det noteras att OS-invigningen sågs av 1,7 miljoner tittare, och när herrarnas stafett i längdåkning sändes var antalet tittare närmare 2,6 miljoner. Båda dessa siffror överträffar med god marginal antalet tittare vid motsvarande sändningar från vinter-OS i Vancouver och även sommar-OS i London. Då ska också tas i beaktande att de stora tävlingarna vid OS i Vancouver, till följd av tidsskillnaden, sändes på bästa sändningstid i Sverige. Så var inte fallet i Sotji, och ändå överträffades tittarsiffrorna vid ovan nämnda sändningar. Vid sidan av de höga totala tittarsiffrorna bör också noteras att det aldrig tidigare sänts lika mycket från ett OS. Genom MTG:s reklamfinansierade kanaler, TV3 och TV10, genom Viasats sportkanaler samt med online-tjänsten Viaplay kunde bolaget erbjuda parallellsändningar av olika grenar, öka intresset för nya sporter och tillfredsställa tittarnas skiftande intresse och smak.

Slutligen bör påpekas att alla inte kommer följa ett OS eller VM oaktat formell täckningsgrad eftersom det helt enkelt finns olika intressen och preferenser.

C More Entertainment AB har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter. Synpunkterna framgår i stora delar av bolagets tidigare remissvar.

Bolagets inställning är att någon evenemangslista inte ska införas. Det finns inte något behov av en evenemangslista eftersom marknaden tillgodoser detta behov redan i dag utan krav på sådan lista. Vidare skulle en lista få allvarliga konsekvenser för konkurrensen, främst på marknaden för inköp av sporträttigheter samt marknaden för distribution av tv-kanaler och streamingtjänster. Därtill skulle en lista få stora ekonomiska konsekvenser för de idrottsföreningar och organisationer som säljer rättigheter till tv-bolagen eftersom de skulle få mindre betalt för rättigheterna.

Införandet av en evenemangslista innebär att de stora sportevenemangen förbehålls de fyra största programföretagen i Sverige. Såsom myndigheten framhåller i sin rapport är ett sätt för nya aktörer att träda in på marknaden för tv-sändningar och för befintliga aktörer att ta marknadsandelar att köpa rättigheterna till evenemang av stort nationellt intresse. Införandet av en svensk evenemangslista skulle helt frånta nya och/eller mindre aktörer denna möjlighet. Detta är en högst allvarlig begränsning av friheten att tillhandahålla tjänster, etableringsfriheten, konkurrensförutsättningarna och av äganderätten. Snedvriden konkurrens och färre aktörer kommer också medföra att produktutvecklingen hämmas. Detta i sin tur har en negativ inverkan på samhället i allmänhet och idrottsrörelsen i synnerhet.

Om en evenemangslista, trots de skäl som finns för att inte införa en sådan, ändå skulle införas bör täckningsgraden vara så låg som möjligt och definitionen av fri tv så bred som möjligt så att även de så kallade basic pay-kanalerna omfattas. Precis som myndigheten framhåller kommer programföretag som inte når upp till kravet på befolkningstäckning att utestängas från möjligheten att konkurrera om sändningsrättigheterna till evenemangen på evenemangslistan. Därför ska stor restriktivitet iakttas vid övervägande av huruvida en evenemangslista ska införas.

Teracom Boxer Group anser att en evenemangslista är nödvändig om evenemang av särskild vikt för det svenska samhället på sikt ska vara tillgängliga för en bred allmänhet.

Com Hem AB har lämnat följande synpunkter. Bolagets nät med ett brett utbud av kanaler når i dag en betydande andel av landets hushåll. Oavsett vilken nivå som skulle väljas vad gäller kravet på befolkningstäckning skulle bolaget således vara en viktig distributör av evenemangen.

Den svenska marknaden präglas av en hård konkurrens mellan olika sändningsplattformar och om rättigheter till att få sända sådana evenemang som skulle kunna bli aktuella för en evenemangslista. Utvecklingen har drivit upp priserna på rättigheterna till en nivå som i praktiken gör det omöjligt att finansiera dessa om inte rättighetsinnehavaren når så stor del av befolkningen som möjligt via så många plattformar som möjligt. Inte sällan ställer dessutom den typen av rättighetshavare som det är fråga om krav på att sändningarna ska nå en viss andel av befolkningen. Det saknas därför skäl att införa en evenemangslista eftersom syftet att nå en stor del av befolkningen redan uppnås genom marknadens funktionssätt.

Generellt sett gynnas rättighetsmarknaden och konkurrensen på marknaden av så få regleringar som möjligt. Skulle en evenemangslista trots allt bli aktuell bör nivåerna för lägsta befolkningstäckning sättas lågt för att så många programföretag som möjligt ska kunna få en möjlighet att exklusivt kunna sända listade evenemang. Antalet evenemang bör även begränsas till så få som möjligt. Skulle befolkningstäckningen sättas för högt leder detta till att endast programtjänsterna SVT1, SVT2, TV4 och TV6 kan vara aktuella för att sända evenemangen. Detta skulle cementera marknaden ytterligare och skapa ytterligare trösklar för andra konkurrerande programföretag att expandera sin verksamhet. I praktiken skulle en evenemangslista med höga krav på befolkningstäckning leda till att staten stöttar större kommersiella aktörer i deras rättighetsinköp. Detta vore mycket olyckligt för den fortsatta utvecklingen på området.

Telenor Sverige AB har lämnat följande synpunkter. En evenemangslista skulle påverka programföretagens möjlighet att konkurrera med varandra och etablerade mediehus riskerar att förfördelas. Gränsen bör sättas på ett sätt som gör att även bolag som Discovery och MTG uppfyller kraven. Bolaget anser att det är opassande att ett lands myndigheter skall kunna begränsa en rättighetsägares möjligheter på en marknad på ett så markant sätt som en evenemangslista innebär.

En potentiell konsekvens av en evenemangslista är att vissa kommersiellt ägda och skapade program "förstatligas" eller styrs till utvalda stora och etablerade mediehus. Rättighetspriserna skulle då förmodligen sjunka vilket skulle kunna leda till att rättighetsägare och programskapare känner sig orättvist behandlade och att produktioner med stor sannolikhet skalas ner. OS i MTG:s regi var till exempel en större produktion än SVT:s tidigare OS-satsningar. Får till exempel SVT exklusiv rätt till att sända Premiere League kan detta leda till att viss försäljning

går ned. Skulle MTG få OS och blanda sändningarna mellan olika kanaler skulle detta å andra sidan kunna ha en positiv inverkan på viss försäljning.

TeliaSonera Sverige AB har lämnat följande synpunkter. Det är väldigt oklart vad man räknar med att en evenemangslista ska ge och vad syftet med en lista är. Priser på rättigheter till innehåll är satta efter utbud och efterfrågan och det är oklart vad det skulle ge för konsekvenser om den svenska staten gick in och tilldelade fri tv sändningsrättigheter, särskilt som det ofta är sport och evenemang som kunderna är beredda att betala extra för. Bolaget har svårt att se hur en evenemangslista skulle fungera i praktiken. Det finns en risk att Sverige inte får några sändningsrättigheter alls om till exempel SVT eller TV4 AB inte har råd att köpa rättigheterna.

Bolaget motsätter sig införandet av en evenemangslista. Ett införande skulle försämra konkurrenssituationen mellan aktörerna på marknaden och direkt missgynna rättighetshavarna. Den eventuella positiva effekt som evenemangslistan skulle kunna ha för allmänheten väger inte upp mot de negativa konsekvenser som en lista skulle innebära för samtliga parter. Som myndigheten själv konstaterar i rapporten riskerar inte bara programföretagen, rättighetshavarna och idrottsförbunden att drabbas av negativa konsekvenser av en lista utan även allmänheten, vars behov listan framförallt avser att tillgodose. Bolaget anser att det vore beklagligt om regeringen, genom sitt beslut om en evenemangslista, styrde marknaden i en för allmänheten negativ riktning där aktörer får svårt att komma in på marknaden, eftersom färre aktörer skulle kunna leda till mindre bredd på utbudet på tv-marknaden.

I slutet på rapporten påpekar myndigheten vidare att tv-marknaden är föränderlig över tid och att tekniken för utsändning av tv samt branschstrukturen för tv snabbt kan ändras. I anslutning till det vill bolaget påpeka att det vore mycket olyckligt att införa en evenemangslista just nu då tv-branschen befinner sig i stor förändring. Ett införande av en evenemangslista i detta skede skulle snabbt kunna leda till omfattande negativa effekter för aktörerna i en utsträckning som inte ens kan förutses i dag.

6.1.3 Övriga intressenter

Sveriges Konsumenter anser att en evenemangslista bör införas och att förslaget behöver breddas till att omfatta de paralympiska sommar- och vinterspelen. Det ska även vara ett lika värde mellan dam- och herridrott.

Hyresgästföreningen har lämnat följande synpunkter. Det är högst rimligt att ha en miniminivå på vad som ska nå ut till svenska folket. Det som är viktigt i sammanhanget är att ta i beaktande att hela medielandskapet har förändrats och fragmenterats över tid, vilket innebär att det finns en risk att grupper av individer konsumerar media oberoende av varandra och därmed får helt olika bilder av verkligheten och händelseförlopp. När internationella evenemang, så som fotbolls-VM och OS, har upphandlats av alternativ till public service-bolagen har detta per definition inneburit att färre individer har kunnat ta del av sändningarna. Det är viktigt att så många som möjligt kan ta del av den typen av evenemang även om det så klart blir kontraproduktivt om skattebetalarna tvingas betala alltför höga avgifter för rättigheterna. Hyresgästföreningen är så klart mån om att inga hyresgäster stängs ute från medieutbudet, särskilt inom public service.

Nobelstiftelsen har lämnat följande synpunkter. Nobelstiftelsen ser inte att evenemangslistan inom en överskådlig framtid innebär några praktiska problem för stiftelsen. Däremot är det stiftelsens utgångspunkt att den själv bör avgöra vem som ska erhålla sändningsrättigheter till

dess evenemang. Genom att Nobelstiftelsen själv tar ansvar för att upplåta sändningsrätter till Nobelfesten och andra Nobelaktiviteter säkerställs på bästa sätt stiftelsens spridningsintresse.

På längre sikt befarar Nobelstiftelsen att listan enligt rapportens utformning kan medföra problem genom att den snabba utvecklingen av teknik och marknad för rörlig bild kan skapa osäkerhet kring tolkning och tillämpning av till exempel begreppet fri tv och mätmetoden upplevd tillgång. Därmed kan den föreslagna utformningen av en evenemangslista bli inaktuell.

Commercial Sports Media AB har lämnat följande synpunkter. Ett införande av en evenemangslista skulle vara negativt eftersom det minskar värdet på medierättigheter och därmed idrottens möjligheter till finansiering. Det ger också vissa mediabolag en felaktig konkurrensfördel. En lista skulle betyda lägre konkurrens och därmed minskade möjligheter att skapa intäkter för idrotten.

Flera länder i Europa har listor och det påverkar möjligheterna att sälja evenemang, och därmed rättighetspriserna, negativt. En lista kan till exempel leda till att betal-tv-bolag med god intjäningsförmåga lämnar listade evenemang utanför sina affärsplaner. Bolagens resurser blir därmed inte tillgängliga för vissa idrottsarrangörer. En lista kan även leda till att listade evenemang inte blir visade eftersom intresset för dessa fallit och fri tv inte vill visa dem.

Därutöver finns situationer där VM-finaler i en del sporter måste gå på fri tv men övriga matcher kan visas på betal-tv. Detta kan leda till situationer där betal-tv måste köpa ut sig för distribution på fri tv om det egna landslaget tar sig till final. Det kan också leda till situationer där fri tv på grund av statliga regleringar bara kan sitta och vänta på högsta möjliga pris från betal-tv-bolagen för att släppa fram ett evenemang.

Tevefolket har lämnat följande synpunkter. I likhet med stora delar av branschen verksamma inom visning och distribution av television och annan rörlig bild anser Tevefolket att införandet av en evenemangslista skulle vara ett olyckligt ingrepp i konkurrensen om framförallt sporträttigheter. Det slag av evenemang som avses kommer oberoende av vem som köper visningsrättigheterna att genom självreglering söka största möjliga tittarunderlag. Effekten av en lista enligt förslaget saknar därför i huvudsak verkan för tittarna, men skulle riskera att utestänga vissa intressenter från marknaden. Det skulle kunna inverka menligt på prisbildningen och därmed ha en negativ och olycklig effekt på konkurrensen. Varje sådan konkurrensstörning riskerar i slutändan att skada konsumentintresset, tv-industrin samt upphovsrättsinnehavarna, inklusive svenska rättighetsinnehavare, att få marknadsmässig ersättning för sina visningsrättigheter. Rapporten tar inte heller tillräcklig höjd för hur ny teknik och nya visningsplattformar kan komma att omdefiniera täckningsgrader och möjlighet att definiera spridning.

I ljuset av detta, och i ljuset av att frågeställningen i dag utgör väsentligen ett konstruerat problem, anser Tevefolket att rapporten om införande av en evenemangslista med de definitioner som föreslås, inte bör föranleda någon ytterligare åtgärd.

6.2 Internationella rättighetsinnehavare

Myndigheten har även tagit del av skriftliga yttranden från UEFA, FIFA och IOK.

UEFA har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter. Det finns inte något behov av att reglera marknaden genom att införa en evenemangslista. Målet med en evenemangslista, att

majoriteten av befolkningen får tillgång till sportevenemang av stort allmänintresse, kan nu liksom tidigare uppnås genom ansvarstagande beslut fattade av idrottsorganisationerna själva. UEFA tillgängliggör de största tävlingarna för en bred publik i fri tv. Den policyn tillämpas på den svenska marknaden, genom beslut om vad som är det bästa för europeisk fotboll, och inte genom lagar och tvång. UEFA säkerställer att matcher i fotbolls-EM som är av särskild vikt för samhället finns tillgängliga i fri tv, oavsett hur de olika ländernas regulatoriska landskap ser ut. Policyn innebär också att det egna landslagets matcher i slutspelet måste sändas i direktsändning och i fri tv, eftersom dessa matcher sannolikt är av särskild vikt. Under fotbolls-EM år 2012 sändes 27 av totalt 31 matcher i SVT eller TV4. Den sändningspolicy som tillämpas visar att regleringen med evenemangslistor är överflödigt.

Om en lista ändå skulle införas ska den vara proportionerlig och endast inkludera evenemang som verkligen kan anses vara av särskild vikt för samhället. Det svenska landslagets matcher i fotbolls-EM skulle kanske kunna falla in under denna kategori. Kvalifikationsmatcher inför EM i fotboll kan dock inte vara evenemang av särskild vikt för det svenska samhället. Det har inte heller visats att sådana matcher tilltalar andra personer än fotbollsfans. Att inkludera kvalifikationsmatcher skulle på ett påtagligt sätt snedvrیدا konkurrensen på den svenska marknaden för dessa rättigheter. För att ett sportevenemang ska anses vara av särskild vikt för samhället krävs att det väcker intresse bland en hög andel tittare som inte vanligtvis är intresserade av sporten. Det finns inte något stöd för att det finns ett sådant intresse för alla kvalmatcher till fotbolls-EM där det svenska landslaget deltar. Tvärtom finns det klart stöd för att kvalmatcherna inte väcker intresse bland icke-fotbollssupportrar. Det föreslagna införandet av kvalmatcher på en evenemangslista kan ha en väsentligt negativ inverkan på tillgången på medel för investeringar i fotbollen på gräsrotsnivå i Sverige.

Den föreslagna svenska listan är ogenomförbar och skulle snedvrیدا konkurrenssituationen på marknaden, utan att skydda ett riktigt eller legitimt intresse hos allmänheten. De intäkter som kan investeras i fotbollen på en grundläggande nivå skulle minska väsentligt. Detta motsvarar en orättvis och onödig skatt på sport som samtidigt indirekt subventionerar programföretag som sänder fri tv. Det är orimligt och går utöver vad som är nödvändigt för att skydda evenemang som verkligen är av särskild vikt för samhället. Det är skillnad på evenemang som är av allmänt intresse och sådana som bara är av allmänt intresse för sport fans.

Ett införande av en lista med det innehåll som nu föreslås riskerar leda till osäkerhet och inkonsekvens på mediemarknaden i Sverige, felaktiga utestängningar av programföretag från möjligheten att konkurrera om exklusiva sändningsrättigheter till evenemang av särskild vikt för det svenska samhället, ett reducerat antal möjliga budgivare på sändningsrättigheter och en snedvrیدning av konkurrensförutsättningarna på marknaden.

FIFA har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter. Målet man vill uppnå med evenemangslistor kan nås utan lagstiftning. FIFA står fast vid att ett stort antal matcher ska vara tillgängliga för allmänheten. Försäljningen av sändningsrättigheter är av största vikt för en hållbar finansiering av sport i allmänhet, liksom för den ekonomiska omfördelningen inom sporten. Den föreslagna utformningen av listan överensstämmer med den policy som FIFA har angående att vissa matcher ska visas i direktsändning i fri tv. Matcher där landslaget spelar, semifinalerna och finalen i fotbolls-VM ska vara tillgängliga för en så bred publik som möjligt.

Problem kan uppstå om evenemangslistor innehåller matcher i VM oavsett vilken betydelse de har för allmänheten. I sådana fall övervägs alla eventuella fördelar som en evenemangslista kan medföra av den snedvrیدning av konkurrensen som uppstår, på ett sätt som är orimligt och

oförenligt med EU:s policy. I bland annat rapporter från Europaparlamentet har det erkänts att intäkter från sändningsrättigheter bidrar till att finansiera sport på lägre nivåer. Avslutningsvis räknar FIFA med möjlighet till bilaterala möten i ett fortsatt arbete med en evenemangslista.

FIFA anser inte att en svensk evenemangslista är nödvändig vad gäller VM i fotboll. FIFA har åtagit sig att sända sina turneringar för både damer och herrar i fri tv och med bred befolkningstäckning, och har redan ingått avtal gällande sändningsrättigheterna till dessa evenemang fram till år 2022. Dessutom bekräftar svenska publikrekord att FIFA:s ovannämnda policy är tillräcklig för att försäkra bred täckning och tillgång. På grund av det evigt föränderliga medielandskapet anser FIFA att det behövs ett framtidssäkert och därmed flexibelt förhållningssätt till lagstiftning på området. FIFA vill därför, för att undvika oönskade konsekvenser för medielandskapet i framtiden, uppmana svenska myndigheter att utvärdera om en rigid, listbaserad strategi är lämplig för vad man vill åstadkomma med lagstiftningen. FIFA vill även föreslå en kunskapsbaserad metod vid utarbetandet av vilka evenemang som bör omfattas av en lista, det vill säga att man analyserar vilka evenemang som bör skyddas av en lista på grund av tidigare problem vad gäller tillgången till sändningarna.

IOK har lämnat följande synpunkter. IOK anser att det skulle vara helt oproportionerligt om hela de olympiska spelen reserverades för fri tv. IOK kräver redan av de som köper sändningsrättigheterna till OS att de kan försäkra att omfattande delar av både sommar- och vinterspelen görs tillgängliga i fri tv för en garanterad minimiandel av befolkningen som har möjlighet att ta emot sändningarna via sina tv-apparater. IOK räknar med att cirka 3 000 timmar direktsänt innehåll kommer produceras under sommarspelen i Rio de Janeiro i augusti 2016. För att alla dessa timmar ska kunna sändas i tv krävs att 250 programtjänster sänder tolv timmar direktsänt material under de 16 dagarna som OS kommer pågå. Det är inte realistiskt. Det skulle dessutom inkräkta på programföretagens exklusiva sändningsrättigheter och skulle inte vara proportionerligt för att försäkra tillgången till evenemangen i tv.

Andra medlemsländer har reserverat en större del av OS-sändningarna för fri tv än vad fri tv-kanalerna har kunnat sända. Samtidigt har programföretag med programtjänster som inte uppfyller kravet på att vara fri tv inte något intresse av att köpa sändningsrättigheter till evenemang som är reserverade för fri tv. Detta har medfört att stora delar av innehållet som reserverats för fri tv inte har visats för publiken, och därmed motverkat såväl syftet med AV-direktivets reglering som IOK:s principer om att försäkra att så mycket som möjligt sänds och att sändningarna når en så bred publik som möjligt.

EG-domstolen har i mål C-205/11 P anfört att inte ens sportevenemang av särskild vikt för samhället rätteligen kan upptas i dess helhet i en förteckning över evenemang av särskild vikt utan hänsyn till hur stort intresse olika matcher rörer i den berörda medlemsstaten. Enligt EG-domstolen måste ett medlemsland som vill inkludera ett helt sportevenemang i en lista visa att samtliga matcher är särskilt populära bland allmänheten, och inte bara bland dem som i normala fall följer sporten, samt att publiken utan tvekan kommer att vara omfattande och att samtliga matcher traditionellt har direktsänts i fri tv. Det finns ingen grund för att påstå att hela de olympiska spelen, inklusive kvalmatcher eller motsvarande, har varit av särskilt allmänt intresse på nationell nivå, har varit av särskilt intresse för dem som normalt sett inte följer OS eller har av tradition sänts i fri tv.

IOK anser att den bästa metoden skulle vara att fastslå ett högsta antal timmar som ska vara tillgängligt i fri tv, till exempel 100 timmar för vinterspelen och 200 timmar för sommarspelen.

Antalet kan baseras på hur många timmar som historiskt sätt har sänts i fri tv i Sverige. Det kan noteras att 200 timmar tv-sändningar under 16 dagar motsvarar tolv timmar sändningar per dag. Om Sverige ändå skulle vilja reservera specifika sändningar för fri tv, så vill IOK framhålla att inte alla grenar kan anses vara av särskild vikt för den svenska publiken. Det finns inga bevis för, och det framstår som extremt osannolikt, att den svenska publiken skulle kräva att få ta del av varje kvalifikationsmatch under hela OS. Sverige borde därför i stället lista vilka specifika grenar som är av särskilt intresse för den svenska publiken, till exempel medaljmatcher där svenska tävlanden deltar, öppnings- och avslutningsceremonier och evenemang som av tradition har tilldragit sig högsta tittarsiffrorna i Sverige.

IOK anser att ett högt krav på befolkningstäckning, en snäv definition av fri tv och ett användande av mätmetoden upplevd tillgång skulle kunna ha en negativ inverkan på IOK:s möjligheter att säkra sådana intäkter från försäljning av sändningsrättigheter som för närvarande används för att säkerställa hållbarheten av de olympiska spelen.

IOK anser att Sverige har en fungerande marknad och ser inget behov av lagstiftning på området. Det finns framförallt inga bevis för att konsumenterna ska ha lidit skada.

6.3 Synpunkter från Konkurrensverket

Konkurrensverket har lämnat följande synpunkter. Konkurrensverket avråder från att införa en evenemangslista i Sverige. Behovet av en sådan lista kan inte anses vara belagt.

Såsom Konkurrensverket uppfattar uppdraget handlar det om att ta fram en evenemangslista, inte om en sådan lista behövs. Det framgår inte av uppdragsbeskrivningen vilket problem införandet av en evenemangslista är tänkt att lösa.

I rapportutkastet refereras regeringens resonemang från riksmötet 1997/98 (prop. 1997/98:184). Regeringen menade då, för snart 18 år sedan, att vi ”inom en nära framtid” kan räkna med en mer allmän introduktion av betal-tv, där tittarna betalar för att se ett visst evenemang, något som regeringen av propositionen att döma ville undvika. Regeringen gjorde dock då bedömningen att det saknades behov av en sådan lista. Frågan är om det i dag finns ett sådant behov. En del av de intressenter som lämnat synpunkter framhåller att det ligger i rättighetsinnehavarens intresse att sändningarna är tillgängliga för en så stor del av befolkningen som möjligt vilket talar emot att den risk som varnades för i propositionen är en sannolik utveckling.

Vidare kan det ifrågasättas om en utveckling mot att betal-tv och beställ-tv övertar sändningsrättigheter i dagens läge är ett praktiskt problem. När regeringen lade sin proposition år 1998 nådde betal- och beställ-tv sannolikt färre konsumenter än i dag. I dagsläget är betal- och beställ-tv etablerade tjänster.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser Konkurrensverket att regeringens bedömning från 1998 alltså är relevant. Det finns inget behov av en evenemangslista och införandet av en evenemangslista kan medföra att konkurrensen begränsas. Verket avråder således från att införa en sådan lista i Sverige.

Konkurrensverket förutsätter att Myndigheten för press, radio och tv följer utvecklingen på medicområdet. I teorin kan det tänkas att företag i framtiden kan utnyttja sändningsrättigheterna på ett sätt som skadar konsumenterna, till exempel genom att enbart

erbjuda tillgång till populära evenemang i abonnemang med lång bindningstid. I sådana fall kan det finnas skäl för staten att agera på något sätt, åtminstone i den utsträckning som inte befintliga regler om missbruk av dominerande ställning går att tillämpa. Konkurrensverket bedömer att det i nuläget saknas verklig grund för den typen av resonemang och det är inte säkert att införandet av en evenemangslista är den lämpligaste lösningen ifall problem uppstår.

7 Vad är en väsentlig del av allmänheten?

Vårt förslag är att en väsentlig del av allmänheten inte utestängs från möjligheten att ta del av ett evenemang om minst 90 procent av tv-befolkningen har tillgång till programtjänsten som evenemanget sänds i. Om det vid en given tidpunkt är färre än två programföretag som når 90 procents tillgång så är kravet i stället uppfyllt genom 85 procents tillgång.

7.1 Inledning

I myndighetens rapport från november 2013 med förslag på hur en evenemangslista skulle kunna utformas föreslog myndigheten att villkoret om befolkningstäckning – att en väsentlig del av allmänheten inte utestängs från möjligheten att ta del av en programtjänst i fri tv – ska anses uppfyllt om minst 80 procent av allmänheten upplever att de har tillgång till programtjänsten.

Vid remissbehandlingen av myndighetens förslag var utfallet delat när det gäller frågan om en evenemangslista bör införas eller inte. Av dem som är för införandet av en lista ansåg dock flertalet att myndighetens förslag till villkor för när en väsentlig del av allmänheten ska anses ha tillgång till en programtjänst är otillräckligt och att den angivna procentsatsen bör vara högre.

Riksdagen gav i maj 2014 regeringen till känna att den vid den fortsatta beredningen av myndighetens förslag bör skärpa kraven så att en högre andel av allmänheten får tillgång till de evenemang som listan omfattar (bet. 2013/14:KU28, rskr. 2013/2014:230).

I november 2015 fick myndigheten i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag till en evenemangslista med villkor om högre befolkningstäckning än vad som tidigare föreslagits.

7.2 Vad framgår av EU-rätten?

AV-direktivets bestämmelser om evenemang av särskild vikt för samhället finns i artikel 14. Där framgår bland annat att varje medlemsstat får vidta åtgärder för att säkerställa att programföretag under dess jurisdiktion, med utnyttjande av exklusiva rättigheter, inte sänder evenemang som den medlemsstaten anser vara av särskild vikt för samhället på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i den medlemsstaten utestängs från möjligheten att följa evenemangen genom direktsändning eller tidsförskjuten sändning i fri television.

AV-direktivet innehåller inte någon ledning för vad som ska avses med en väsentlig del av allmänheten. Av EU-kommissionens riktlinjer framgår dock att begreppet – om man ser till förarbetena till direktivtexterna – innebär att de nationella åtgärder som planeras ska vara avsedda att säkerställa nästan allomfattande täckning av befolkningen (eller en relevant del av befolkningen) i den berörda medlemsstaten (CC TVSF (97) 9/3 s. 3).

7.3 Vad framgår av svenska förarbetsuttalanden?

I fråga om vad som är en väsentlig del av allmänheten hänvisades i de svenska förarbetena (prop. 1997/98:184 s. 33 ff.) till att det i EU-kommissionens riktlinjer angavs att med en väsentlig del av allmänheten avsågs 95–100 procent av befolkningen (kommissionen har dock senare godkänt betydligt lägre täckning, se avsnitt 7.4). Vidare konstaterade regeringen att det i tillståndsvillkoren för Sveriges Television AB och TV4 AB krävdes att sändningarna ska kunna tas emot via marknätet av minst 99,8 respektive 98 procent av den fast bosatta befolkningen och att de marksända kanalerna också omfattas av kabel-tv-bolagens vidaresändningsplikt. Inga andra tv-bolag nådde vid den aktuella tidpunkten en tillnärmelsevis lika stor andel av befolkningen. Regeringen drog slutsatsen att endast de marksända programkanalerna SVT1, SVT2 och TV4 kunde uppfylla kravet på befolkningstäckning. Det förhållandet att satellitsända program i allmänhet tekniskt sett kan tas emot i hela landet föranledde enligt propositionen ingen annan slutsats.

I propositionen anfördes även följande.

Det kan givetvis inte uteslutas att tekniska förändringar, t.ex. utbyggnad av digital marksänd TV, kan leda till att flera TV-kanaler kommer att nå en hög hushållstäckning. För att lagens krav ska vara uppfyllt bör det emellertid enligt regeringens mening krävas att minst 95 procent av den fast bosatta befolkningen faktiskt kan ta emot programmen, dvs. att allmänheten har skaffat sig den antenn med mera som krävs för att ta emot utsändningen.

7.4 Hur ser kravet ut i andra länder med evenemangslistor?

I tabellen nedan framgår vad som anses utgöra en väsentlig del av allmänheten i länder med godkända evenemangslistor. De flesta länderna anser att 90 procent av befolkningen eller hushållen i landet utgör en väsentlig del av allmänheten, men det finns några länder som har lagts sig på en lägre nivå. Det finns även länder med krav på 95 procents befolkningstäckning.

Land	Krav på befolkningstäckning
Belgien (den franskspråkiga gemenskapen)	90 %
Belgien (den flamländska gemenskapen)	90 %
Danmark	90 %
Finland	90 %*
Frankrike	85 %
Irland	95 (90) %**
Italien	80 %

Norge	90 %
Polen	Ingen andel anges
Storbritannien	95 %
Tyskland	2/3 av befolkningen
Österrike	70 %***

*Procentsatsen anges inte direkt i listan utan har framkommit i kontakter med den finska mediemyndigheten FICORA.

**Om det vid en given tidpunkt är färre än tre programföretag som kan erbjuda 95 procents täckning så uppfylls kravet genom 90 procents täckning.

***Kravet avser minst 70 procent av de som omfattas av eller är undantagna avgiftsskyldighet.

7.5 Hur ser det ut i Sverige?

Som framgår av kapitel 8 så används för närvarande endast mätmetoden upplevd tillgång för att bedöma en programtjänsts penetrationsgrad. Tabellen nedan visar en jämförelse mellan den upplevda tillgången till respektive programtjänst under 2013 och 2015 för tv-befolkningen i åldern 9–99 år. Undersökningarna är utförda under första kvartalet 2013 och tredje kvartalet 2015. Tabellen innehåller endast kanaler som vid något av tillfällena hade minst 80 procent upplevd (medveten) tillgång.

Programtjänst	Upplevd tillgång 2013	Upplevd tillgång 2015
SVT1	99 %	98 %
SVT2	99 %	98 %
TV4	99 %	98 %
Kunskapskanalen	87 %	86 %
TV6	86 %	86 %
TV3	85 %	82 %
Kanal 5	85 %	82 %
Barnkanalen	83 %	84 %
SVT 24	83 %	79 %

Källa: MMS Mediamätning i Skandinavien AB

Det kan nämnas att TV3, Kanal 5 och TV6 sedan tredje kvartalet år 2012 har haft en upplevd tillgång på under 85 procent vid ett flertal mättillfällen. Sedan fjärde kvartalet år 2014 har minst två av programtjänsterna haft lägre än 85 procents upplevd tillgång vid varje mättillfälle.

Kvartal	TV3	Kanal 5	TV6
Q4 2015	83	82	84
Q3 2015	83	82	86
Q2 2015	83	83	84
Q1 2015	83	83	84
Q4 2014	83	82	84

Q3 2014	85	83	85
Q2 2014	86	84	84
Q1 2014	85	83	83
Q4 2013	85	84	85
Q3 2013	84	83	85
Q2 2013	85	84	86
Q1 2013	85	85	86
Q4 2012	85	84	85
Q3 2012	84	83	86
Q2 2012	87	86	87
Q1 2012	85	84	86

Källa: MMS Mediamätning i Skandinavien AB

7.6 Synpunkter från berörda intressenter

Nedan redovisas berörda intressenters synpunkter på vad som bör utgöra en väsentlig del av allmänheten. Synpunkterna har lämnats vid intervjuer med konsultfirman AB Stelacon på uppdrag av myndigheten i det inledande skedet av uppdragets gång och/eller i yttranden över det utkast till denna rapport som publicerades på myndighetens webbplats den 2 februari 2016.

7.6.1 Idrottsförbund och organisationer

Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) anser att den högre procentsatsen om 90 procent dramatiskt skulle minska konkurrensen om sändningsrättigheterna. Ändringarna skulle radikalt påverka intäkterna för rättighetshavarna.

Sveriges Riksidrottsförbund (RF) har lämnat följande synpunkter. RF anser att 80 procent av befolkningen är en rimlig andel för att en väsentlig del av befolkningen inte ska anses vara utestängd. RF saknar ett djupare resonemang kring hur myndigheten har kommit fram till att just 90 procent ska anses vara en väsentlig del av befolkningen.

Vasaloppsföreningen Sälen Mora har lämnat följande synpunkter. Vasaloppets organisation anser att det är mycket viktigt att så många som möjligt kan se sändningarna. Vasaloppet tycker därför att den föreslagna höjningen av befolkningstäckningen från 80 procent till 90 procent är positiv. Om nivån på 80 procent skulle gälla blir alltför stor del av befolkningen utan möjlighet att ta del av Vasaloppets evenemang via tv.

7.6.2 Programföretag och distributörer

Sveriges Television AB (SVT) har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter. Synpunkterna framgår till stora delar av bolagets tidigare remissvar.

SVT anser att 90–95 procent av befolkningen är en rimlig andel för att en väsentlig del av befolkningen inte ska anses vara utestängd. SVT motsätter sig att penetrationskravet sätts så lågt som 80 procent eftersom det skulle innebära att närmare två miljoner människor riskerar att stå utan möjlighet att se aktuella evenemang. SVT anser att så många människor rimligen måste anses utgöra en ”väsentlig del av allmänheten”. Flera andra länder som har infört evenemangslistor har ställt publikintresset i förgrunden och krävt betydligt högre penetration och detta visar att penetrationskrav på 90 eller 95 procent inte kan vara något problem ur

unionsrättslig synpunkt (proportionalitet och konkurrens). Den EU-rättsliga regleringen förutsätter att publikintresset sätts i förgrunden, och det är en självklar och accepterad konsekvens av regleringen att införandet av en evenemangslista kommer att påverka marknaden och konkurrensen för köp- och försäljning av tv-rättigheter av "listade" evenemang. Det kan även framhållas att när möjligheten att skapa en evenemangslista infördes i radio- och tv-lagen i slutet av 1990-talet gjorde den dåvarande regeringen bedömningen att penetrationskravet i en eventuell lista borde vara minst 95 procent. Erfarenheterna från senaste OS visar att en jämförelsevis låg penetration hos sändande kanal också leder till ett lägre tittande även om sändningarna håller en god kvalitet.

För att säkerställa att konkurrensaspekterna tillgodoses på ett betryggande sätt kan en modell motsvarande den som tillämpas på Irland övervägas. Den irländska modellen ger även ett tydligt incitament för intresserade programföretag att vidta åtgärder för att öka penetrationen för en eller flera programtjänster, något som det till stor del ligger inom programföretagens egen kontroll att göra. Den irländska modellen bygger på objektiva kriterier och skulle, genomförd i Sverige, lämna utrymme för erforderlig faktisk och möjlig konkurrens om förvärv av sändningsrättigheter till nu aktuella evenemang. För att en sådan modell ska ha någon effektiv verkan måste dock penetrationskraven sättas på motsvarande nivå som på Irland.

TV4 AB har lämnat följande synpunkter. Det behövs ingen evenemangslista men om den ändå skulle införas bör kravet inte sättas över de 80 procent som myndigheten tidigare förespråkade, då det skulle begränsa rättighetsinnehavarnas möjligheter att hitta bästa samarbetspartners, snedvrinda konkurrensen och riskera att leda till ett minskat utbud för tittarna och användarna. Vid ett eventuellt införande av en evenemangslista ska så många aktörer som möjligt ges förutsättningar att förvärva rättigheter till och sända aktuella evenemang. Täckningsgraden ska därför i enlighet med vad som anges ovan vara lägre än nu föreslagna 90 procent.

Discovery Networks Sweden har lämnat följande synpunkter. Det behövs inte någon lagstadgad tröskel (evenemangslista). Tröskeln får i stället definieras av marknaden utifrån rättighetens karaktär. Vad beträffar tröskeln för ett penetrationskrav bör man ha i åtanke att redan ett penetrationskrav på 80 procent är mycket högt då långt ifrån 80 procent av befolkningen tittar på de evenemang som föreslås omfattas av en lista. Detta framgår om man jämför tittarsiffrorna från OS, även då Sveriges Television AB sände evenemanget, samt matcher från EM och VM i fotboll på SVT och TV4. Som mest tittade knappt tre miljoner på evenemangen, motsvarande cirka 30 procent av befolkningen. Man kan också konstatera att tittarsiffrorna från vinter-OS i Sotji 2014, som Modern Times Group MTG AB sände, i många fall var högre än vinter-OS i Vancouver 2010, som Sveriges Television AB sände.

Modern Times Group MTG AB (MTG) har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter. Synpunkterna framgår till stor del av bolagets tidigare remissvar.

En reglering av rättigheterna till större internationella idrottsevenemang behövs inte. Bakgrunden till hela diskussionen om en evenemangslista grundar sig på det faktum att MTG förvärvade rättigheterna till OS i Sotji 2014 och Rio de Janeiro 2016. MTG – eller någon annan aktör – hade aldrig kunnat förvärva dessa rättigheter om de inte hade kunnat erbjuda sändningar av högsta kvalitet, nå en stor publik och dessutom erbjuda en större bredd i utbudet än tidigare genom bland annat kompletterande sportkanaler och online-tjänster.

Teracom Boxer Group AB anför att det är viktigt att evenemangen är tillgängliga för en bred allmänhet, och det innebär att kravet på befolkningstäckning måste sättas på en betydligt högre nivå än 80 procents täckning.

7.6.3 Övriga intressenter

Sveriges Konsumenter anser att 90 procent av befolkningen är en rimlig andel för att en väsentlig del av befolkningen inte ska anses vara utestängd i enlighet med det europeiska perspektivet.

Commercial Sports Media AB anser att konsekvenserna av en lista skulle bli mer och mer negativa ju högre kravet på befolkningstäckning sätts.

7.7 Myndighetens bedömning

En evenemangslistas syfte är att säkerställa att en väsentlig del av befolkningen har möjlighet att följa de evenemang som finns på en evenemangslista i fri tv. Ett programföretag som sänder evenemang på en lista får inte utnyttja rättigheten på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten utestängs från möjligheten att se evenemangen. Vilket krav på befolkningstäckning som ställs för att avgöra vilka programföretag som med exklusiv rätt ska kunna sända ett evenemang som finns med på en eventuell lista är därför av avgörande betydelse.

De medlemsstater i EU som har infört evenemangslistor tillämpar olika krav på befolkningstäckning, mellan cirka 67 procent (Tyskland) och 95 procent (Storbritannien), för att en programtjänst ska anses nå en väsentlig del av allmänheten. Enligt de svenska förarbetena bör det krävas att minst 95 procent av den fast bosatta befolkningen kan ta emot sändningar av evenemang på en svensk lista.

Vid bedömningen av vilket krav på befolkningstäckning som ska ställas ska marknaden i den aktuella medlemsstaten samt unionsrätten beaktas. De åtgärder som vidtas måste vara proportionerliga i förhållande till syftet med att ha en evenemangslista. Aktörers frihet att tillhandahålla tjänster får exempelvis inte inskränkas på ett sätt som inte står i rimlig proportion till syftet att säkerställa en bred tillgänglighet för allmänheten till tv-sändningar från evenemangen. Vidare måste konkurrensregler beaktas.

Hela befolkningen eller en relevant del av befolkningen

Av EU-kommissionens riktlinjer framgår att de nationella åtgärder som planeras ska vara avsedda att säkerställa nästan allomfattande täckning av befolkningen (eller en relevant del av befolkningen) i den berörda medlemsstaten. Det är därför av vikt att avgöra om kravet på befolkningstäckning ska utgå ifrån hela befolkningen eller om kravet bör utgå ifrån en relevant del av den totala befolkningen.

Som framgår ovan så utgör den svenska tv-befolkningen för närvarande cirka 90 procent av den totala befolkningen. Tv-befolkningen utgörs i dagsläget i sin tur av de hushåll som har minst en tv-apparat i hemmet. Mot bakgrund av att en evenemangslista endast gäller för linjära tv-sändningar, och att det för närvarande endast genomförs mätningar av tillgång till programtjänster som kan tas emot via en tv-apparat, är myndigheten av uppfattningen att den relevanta delen av befolkningen i dagsläget utgörs av tv-befolkningen. Myndigheten anser dock, mot bakgrund av att mediemarknaden konstant förändras och att fler och fler tar del av

program på andra sätt än via den traditionella tv-apparaten, att tv-befolkningen i ett framtida perspektiv borde inkludera även de personer som tar emot linjära tv-sändningar via internet på till exempel en dator.

Som framgår av kapitel 8 så används för närvarande endast mätmetoden upplevd tillgång för att bedöma en programtjänsts penetrationsgrad. Myndigheten har därför utgått ifrån dessa mätresultat i resonemangen här nedanför om vilket krav som bör ställas på befolkningstäckning. Resonemangen kring de olika procentsatserna bör dock, enligt myndigheten bedömning, vara giltiga även om nya mätmetoder skulle börja användas i Sverige.

Om nivån sätts till 95 procent

Sett till den upplevda tillgången till olika programtjänster, skulle ett krav på 95 procents befolkningstäckning i dag innebära att endast två programföretag, Sveriges Television AB och TV4 AB, exklusivt skulle kunna sända sådana evenemang av särskild vikt för allmänheten som tagits upp på en evenemangslista. Detta skulle kunna anses innebära en oproportionerlig åtgärd, eftersom antalet programföretag begränsas i hög utsträckning.

Om kravet på befolkningstäckning bestämdes till 95 procent av tv-befolkningen skulle detta dock innebära att mer än 7 520 000 personer ska ha möjlighet att se ett evenemang av särskild vikt i fri tv för att kravet på befolkningstäckning ska vara uppfyllt⁷. Detta innebär att färre än 400 000 personer av tv-befolkningen riskerar att utestängas från möjligheten att se evenemanget i fri tv.

Om nivån sätts till 90 procent

Precis som vid ett krav på 95 procents befolkningstäckning skulle endast två programföretag exklusivt kunna sända evenemang på en lista om kravet på befolkningstäckning skulle sättas till 90 procent. Vid ett sådant krav skulle nästan 795 000 personer av tv-befolkningen riskera att utestängas från möjligheten att se evenemanget i fri tv.

Om nivån sätts till 85 procent

Om kravet på befolkningstäckning skulle sättas till 85 procent skulle ytterligare ett programföretag, Modern Times Group MTG Limited med programtjänsten TV6, i dag uppfylla kravet. Som framgår ovan under avsnitt 7.5 har programtjänsten TV6 dock haft lägre än 85 procents upplevd tillgång bland den svenska tv-befolkningen vid alla mättillfällen utom ett sedan fjärde kvartalet 2014. Ett krav som sätts till 85 procent kan därför återigen komma att innebära att endast två programföretag uppfyller kravet på att nå ut till en tillräckligt stor del av den svenska tv-befolkningen. Mot den bakgrunden kan ett krav på 85 procents befolkningstäckning innebära en osäkerhet kring vilka programtjänster som hamnar över gränsen. Vid ett krav på 85 procent skulle nästan 1 190 000 personer av tv-befolkningen riskera att utestängas från möjligheten att se evenemang som tagits upp på en lista i fri tv.

⁷ Som framgår ovan under avsnitt 5.1 bestod den svenska befolkningen i åldern 9-99 år av 8 795 192 personer den 1 november 2015 enligt Statistiska centralbyråns statistikdatabas. Enligt uppgift från MMS utgör tv-befolkningen (personer med minst en tv-apparat i hemmet) cirka 90 procent av den svenska befolkningen, det vill säga cirka 7 916 000 personer.

Om nivån sätts till 80 procent

Som framgår av avsnitt 7.5 har över 80 procent av tv-befolkningen upplevt att de har haft tillgång till programtjänsterna TV3, Kanal 5 och TV6 sedan år 2012. Om kravet på befolkningstäckning sätts till 80 procent borde därmed ytterligare ett programföretag, Discovery Networks Northern Europe Limited, kunna uppfylla kravet på upplevd penetrationsgrad. Ett penetrationskrav på 80 procent skulle innebära att det blev mer förutsägbart för marknaden vilka programtjänster som skulle kunna uppfylla kraven och därmed vilka programföretag som även fortsättningsvis skulle kunna konkurrera om tv-rättigheterna. Vid ett krav på 80 procent skulle mer än 1 580 000 personer av tv-befolkningen riskera att utestängas från möjligheten att se evenemang som tagits upp på en lista i fri tv.

Den irländska modellen

De flesta länderna med godkända evenemangslistor har valt att sätta endast en gräns för vad som utgör en väsentlig del av allmänheten. Irland har dock valt att inkludera en alternativ procentsats om det vid en given tidpunkt är färre än ett visst antal programföretag som kan erbjuda den högre och i första hand valda procentsatsen. Ur konkurrenshänseende, och med hänsyn till det föränderliga medielandskapet, skulle en alternativ procentsats kunna vara intressant även för en svensk evenemangslista.

Myndighetens slutsats

Sett till konkurrensaspekterna vore en så låg gräns som möjligt att föredra eftersom ett högt krav på befolkningstäckning kan uppfattas som konkurrenshindrande och skulle utestänga aktörer från möjligheten att exklusivt sända evenemang. Detta skulle i sin tur kunna leda till att sändningsrättigheterna till evenemang som tas upp på listan minskar i värde, vilket kan komma att påverka intäkterna för rättighetsinnehavarna negativt. Om man ser till antalet personer av den svenska tv-befolkningen som riskerar att stängas ute från möjligheten att se evenemang i fri tv vid ett lägre krav på befolkningstäckning kan det dock vara motiverat med en högre procentsats. Vid ett högre krav på befolkningstäckning kommer man också närmare de uttalanden som gjorts i anslutning till AV-direktivet och i svenska förarbetsuttalanden, nämligen att evenemang av särskild vikt för samhället ska kunna ses av en näst intill allomfattande del av befolkningen, det vill säga 95–100 procent av befolkningen.

Mot bakgrund av att åtminstone den upplevda tillgången till de linjära programtjänsterna generellt sett har gått ner under senare år och att det därmed finns en risk att inte någon programtjänst når upp till ett krav på 95 procents befolkningstäckning i framtiden, anser myndigheten att ett så högt satt krav är mindre lämpligt. Detta särskilt mot bakgrund av att kravet ska stå i rimlig proportion till syftet att säkerställa en bred tillgänglighet för allmänheten. Myndighetens förslag är därför att en väsentlig del av allmänheten utgörs av 90 procent av den svenska tv-befolkningen. Denna procentsats stämmer även överens med vad majoriteten av andra länder med evenemangslistor har valt som krav på befolkningstäckning.

För att på bästa möjliga sätt uppfylla EU-rättens krav genom att tillgodose konkurrens-
möjligheterna på den svenska mediemarknaden och se till att evenemangslistan inte de facto innebär ett monopol för ett enskilt programföretag i framtiden, bör dock den irländska modellen övervägas. Denna modell skulle kunna innebära att kravet på befolkningstäckning i första hand sätts till 90 procent. Om det vid en given tidpunkt är färre än två programföretag som kan erbjuda 90 procents täckning så skulle kravet i stället anses uppfyllt genom 85 procents befolkningstäckning.

8 Mätmetoder

En evenemangslista ska vara teknikneutral och får inte vara bunden till en viss plattform. Det innebär att linjära tv-sändningar genom marknätet, satellit, kabel, ip-tv-nät och internet ska omfattas. I huvudsak finns tre möjliga metoder för att mäta tillgång till programtjänster; teknisk tillgång, faktisk tillgång och upplevd (medveten) tillgång. Här nedanför redogör myndigheten för de tre olika metoderna.

8.1 Teknisk tillgång

Med teknisk tillgång avser MMS det antal personer som tekniskt sett har möjlighet att ta emot en viss programtjänst, men som inte nödvändigtvis är medvetna om det. För en beräkning av en väsentlig del av allmänheten baserad på teknisk tillgång krävs en sammanställning av alla distributionsplattformars befolkningstäckning och vilka programtjänster som erbjuds av de olika operatörerna på respektive distributionsplattform. För närvarande genomförs det inte regelbundna mätningar av den tekniska tillgången till olika kanaler i Sverige.

För en utförligare beskrivning av vad som utgör teknisk tillgång hänvisar vi till avsnitt 7.2.1 i myndighetens rapport från november 2013.

8.2 Faktisk tillgång

Med faktisk tillgång avses det antal tittare som via abonnemang har tillgång till en programtjänst. För att få fram uppgifter om faktisk tillgång krävs en sammanställning av vilka programtjänster som ingår i alla abonnemang från alla operatörer på respektive distributionsplattform, samt hur många som abonnerar på dessa tjänster. Post- och telestyrelsen samlar in uppgifter om abonnemang och marknadsandelar, men inte vilka programtjänster som ingår i olika abonnemang. För närvarande genomförs därför inte fullständiga, regelbundna mätningar av den faktiska tillgången till olika kanaler i Sverige.

8.3 Upplevd tillgång

MMS mäter räckvidden för programtjänster fyra gånger per år, två gånger på våren och två gånger på hösten. Undersökningen utförs via telefon till ett obundet slumpmässigt urval ur befolkningsregistret som får frågan: ”Har du tillgång till kanalen X i hemmet?”. Undersökningen visar den medvetna eller upplevda tillgången till en viss kanal och inte faktisk eller teknisk tillgång. Mätningen av den medvetna eller upplevda penetrationen är i dag det mått som bland annat används av programföretag och mediebyråer när de köper och säljer reklamtid och är den enda mätningen av tillgång till tv-kanaler som finns i Sverige i dag. Den upplevda tillgången till en programtjänst överensstämmer inte nödvändigtvis med den faktiska tillgången och kan vidare förändras över tid, vilket kan medföra osäkerhet för aktörerna.

MMS mäter för närvarande endast upplevd tillgång till betal-tv-tjänster (SVOD-tjänster så som TV4 Play Premium) via internet. MMS mäter i dagsläget inte någon form av tillgång till gratis-tjänster såsom SVT Play och TV4 Play på internet, och mäter därför inte heller tillgång till exempelvis direktsändningar av fotbollsmatcher i dessa tjänster.

MMS har genomfört undersökningar om kanalpenetration sedan år 2005. Undersökningen visar att de flesta svenska tv-tittare har tillgång till de mest populära programtjänsterna genom marknätet, satellit, kabel och/eller ip-tv-nät. Undersökningen visar vidare att den upplevda tillgången till olika programtjänster varit relativt stabil över tid och man kan konstatera att de kanaler som har störst tittarandel även har en hög upplevd penetration. Resultatet av undersökningen visar upplevd tillgång till en viss programtjänst, oavsett vilken av ovannämnda plattformar tittaren använder för att ta emot tv-sändningarna. Enligt MMS har 85 procent av tv-befolkningen inte bara tillgång till okrypterade kanaler som SVT1, SVT2, TV4 och TV6 utan också till kanaler som ingår i de flesta betal-tv-operatörers grundpaket, till exempel TV3 och Kanal 5.

8.4 Synpunkter från berörda intressenter

Nedan redovisas berörda intressenters synpunkter på vilken metod som bör användas för att mäta tillgången till en programtjänst. Synpunkterna har lämnats vid intervjuer med konsultfirman AB Stelacon på uppdrag av myndigheten i det inledande skedet av uppdragets gång och/eller i yttranden över det utkast till denna rapport som publicerades på myndighetens webbplats den 2 februari 2016.

8.4.1 Idrottsförbund och organisationer

Sveriges Riksidrottsförbund (RF) har lämnat följande synpunkter. RF anser att faktisk tillgång torde vara den mest adekvata mätmetoden även om upplevd tillgång tycks vara den vanligast förekommande mätmetoden. Rapporten framhåller att mätmetoden upplevd tillgång har stora brister, men väljer likväl att använda dess resultat. Argumentet mot den enligt RF rimligen mest adekvata mätmetoden faktisk tillgång är att mätmetoden inte används i dag. RF anser att myndigheten behöver utreda metoderna djupare.

8.4.2 Programföretag och distributörer

Sveriges Television AB anser att tittarnas uppfattning av om de har tillgång till en viss programtjänst (upplevd penetration) ska tillämpas som mätmetod för att avgöra en programtjänsts befolkningstäckning.

TV4 AB har lämnat följande synpunkter. De mest lämpliga mätmetoderna är faktisk tillgång, alternativt teknisk tillgång. Dessa två metoder utgår från vilka möjligheter tittarna och användarna de facto har att ta del av ett evenemang. Om de sedan väljer att inte göra det så kan inte det utgöra grunden för huruvida de kan eller inte kan ta del av en programtjänst. Att använda upplevd tillgång som ett mått i sammanhanget vore därför helt orimligt.

Discovery Networks Sweden har lämnat följande synpunkter. Det är naturligtvis teknisk penetration som lämpligast mäter tittarnas tillgång till en programtjänst. Att använda upplevd penetration som måttstock introducerar subjektiva faktorer och varierar beroende på storleken på marknadsföringsbudgetar och så vidare, och gynnar därmed otillbörligt ett förfinansierat

public service-bolag med must-carry status. De typer av rättigheter som skulle kunna omfattas av en evenemangslista måste dessutom kunna användas bland annat för att öka den upplevda penetrationen på en kanal som i och för sig skulle klara eventuella krav på teknisk penetration. Att mäta penetrationskrav utifrån vem som har en tv-apparat är förlegat då det inte tar hänsyn till de nya distributionsformer som dagens teknik tillåter och kommer låsa fast villkoren till en viss distributionsform och upplevd täckningsgrad. Med nya sätt att distribuera rörlig bild kan situationen uppstå att mer än 90 procent av befolkningen har tillgång till en programtjänst, men inte nödvändigtvis via traditionell tv-distribution utan via nya teknikplattformar. Att då begränsa distributionen av vissa evenemang utifrån en upplevd tillgång till en programtjänst via ”tjock-tv i vardagsrummet” blir långt ifrån ändamålsenligt.

Modern Times Group MTG AB har lämnat följande synpunkter. Bolaget anser att teknisk tillgång är att föredra, då upplevd tillgång är förenad med betydande osäkerhet. Beroende på tittarmönster och efterfrågan kan den upplevda tillgången till olika programtjänster variera över tid. Det i sin tur riskerar att medföra en osäkerhet när det gäller förvärv av rättigheter och hur listan kommer att tillämpas. I sammanhanget är det också viktigt att understryka att mediemarknaden förändras snabbt. Med nya plattformar och tjänster kan det mycket väl uppstå en situation där långt mer än 85 procent av befolkningen har tillgång till en programtjänst, men inte nödvändigtvis via traditionell tv-distribution utan via onlinetjänster med mera. Att då reglera distributionen av vissa evenemang utifrån en upplevd tillgång till en programtjänst via marknät, kabel eller satellit riskerar både att skapa rättsosäkerhet och leda till inskränkningar i konkurrensen.

Com Hem AB har lämnat följande synpunkter. I frågan om tillgänglighet kopplat till ett eventuellt införande av evenemangslista bör tillgängligheten enligt bolagets mening mätas efter den faktiska tillgången, det vill säga om en viss kanal kan tas emot av konsumenten och finns i det abonnemang som konsumenten har tillgång till. Myndigheten har dock ansett att man ska ta hänsyn till upplevd tillgång eftersom det mäts regelbundet och att faktisk tillgång förutsätter att uppgifter samlas in från operatörerna. Bolaget anser att detta är problematiskt eftersom det då byggs in element av subjektivitet i bedömningen. Det skulle även leda till att kända och etablerade varumärken får positiv särbehandling, vilket är olämpligt.

TeliaSonera Sverige AB har lämnat följande synpunkter. Mätmetoden upplevd tillgång riskerar att medföra allt för stor osäkerhet för aktörerna. Faktisk tillgång eller eventuellt teknisk tillgång skulle däremot ge ett större mått av förutsägbarhet baserad på objektiva mätbara grunder. Att sådana mätmetoder inte finns tillgängliga i dag och eventuellt skulle kräva ytterligare utredning borde inte, enligt TeliaSonera Sverige AB:s mening, kunna anges som grund för att välja ett sämre alternativ för mätning.

8.4.3 Övriga intressenter

Sveriges Konsumenter anser att faktisk tillgång med hög kvalitet och driftsäkerhet är den mest lämpliga mätmetoden.

8.4.4 Internationella rättighetsinnehavare

UEFA har lämnat följande synpunkter. UEFA anser att det är både olämpligt och ohanterligt att använda en så oprecis och obestämd mätmetod som upplevd tillgång för att mäta en programtjänsts penetrationsgrad. Ett användande av mätmetoden upplevd tillgång som baseras på telefonintervjuer med ett slumpmässigt urval av befolkningen riskerar att leda till

inkonsekventa och felaktiga resultat. I det aktuella sammanhanget kan det leda till att programtjänster som uppnår en hög faktisk tillgång, felaktigt utestängs från möjligheten att konkurrera om exklusiva sändningsrättigheter till evenemang av särskild vikt för det svenska samhället och att programtjänster som har uppnått jämförbara tittarsiffror på andra plattformar riskerar att utestängas från möjligheten att konkurrera med de programföretag som uppnår tillräckligt hög tillgång genom marknätet. Det kan också innebära att ett programföretag som uppfyllde kravet vid köpet av rättigheterna inte längre anses uppfylla kravet vid sändningstillfället. Det är oklart vad som skulle hända i en sådan situation.

Lämpligheten av mätmetoden upplevd tillgång bör även bedömas mot det faktum att yngre generationer tittar mindre och mindre på linjära tv-sändningar på mer traditionella plattformar som marknätet, satellit och kabelnät. Det kommer därför bli svårare och svårare för programföretagen, förutom möjligtvis Sveriges Television AB och TV4 AB, att uppnå kravet på befolkningstäckning på dessa plattformar.

Organisationen ställer sig frågande till varför man inte har gjort några försök att undersöka hur många programföretag som uppnår tillräcklig teknisk eller faktisk tillgång, genom att exempelvis ställa frågor till de relevanta programföretagen.

IOK anser att ett användande av mätmetoden upplevd tillgång kan leda till en snedvridning av konkurrensförutsättningarna på mediemarknaden.

8.5 Myndighetens bedömning

Som konstaterats ovan genomförs för närvarande endast mätningar av den upplevda tillgången till programtjänster (exklusive gratistjänster med linjära tv-sändningar via internet). Eftersom den upplevda tillgången är den enda i dag använda mätmetoden, utgår myndighetens resonemang från denna metod. Det kan i sammanhanget konstateras att mätningarna, som angivits ovan, har genomförts under ett stort antal år, att undersökningarna visar att den upplevda tillgången till olika programtjänster varit relativt stabil över tid och att de kanaler som har störst tittarandel även har en hög upplevd penetration. Myndigheten utgår dock från att nya mätmetoder kommer att tas fram i takt med en föränderlig mediemarknad och ett fortsatt förändrat konsumtionsmönster. För det fall en evenemangslista införs i Sverige, kan det därför vara aktuellt att vid ett senare tillfälle använda en annan mätmetod som påvisar tillgången till linjära sändningar. De procentsatser som myndigheten föreslår i kapitel 7 i fråga om en väsentlig del av allmänheten, nämligen 90 alternativt 85 procent, bör enligt myndighetens mening dock alltså vara gällande, oavsett mätmetod. Detta eftersom 90 alternativt 85 procent får anses garantera en nästan allomfattande täckning i överensstämmelse med EU-kommissionens riktlinjer.

9 Vad är fri tv?

Vårt förslag är att med fri tv bör avses de programtjänster som okrypterat kan tas emot av den svenska allmänheten utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät eller motsvarande.

9.1 Inledning

I myndighetens rapport från november 2013 med förslag på hur en evenemangslista skulle kunna utformas föreslog myndigheten att kostnaden för grundläggande betal-tv-abonnemang kan likställas med fri tv.

Riksdagen gav i maj 2014 regeringen till känna att den vid den fortsatta beredningen av myndighetens förslag bör tydliggöra att med fri tv avses allmänhetens tillgång till tv utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät (bet. 2013/14:KU28, rskr. 2013/2014:230).

I november 2015 fick myndigheten i uppdrag av regeringen att överväga och föreslå en definition av fri tv med utgångspunkt i de synpunkter som riksdagen fört fram och som står i överensstämmelse med AV-direktivet.

9.2 Vad framgår av EU-rätten?

AV-direktivets bestämmelser om evenemang av särskild vikt för samhället finns i artikel 14. Där framgår bland annat att varje medlemsstat får vidta åtgärder för att säkerställa att programföretag under dess jurisdiktion, med utnyttjande av exklusiva rättigheter, inte sänder evenemang som den medlemsstaten anser vara av särskild vikt för samhället på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i den medlemsstaten utestängs från möjligheten att följa evenemangen genom direktsändning eller tidsförskjuten sändning i fri television.

Med fri tv avses i AV-direktivet sändning på en kanal, antingen allmän eller kommersiell, av program som är tillgängliga för allmänheten utan extra betalning utöver de finansieringskällor för sändningar som förekommer allmänt i varje medlemsstat, såsom licensavgift och/eller grundanslutningsavgift till ett kabelnät (skäl 53 i AV-direktivet).

Enligt EU-kommissionens riktlinjer är det därmed underförstått att programtjänster, oberoende av deras tekniska distributionssätt, betraktas som fri tv-tjänster om – med hänsyn till situationen i den berörda medlemsstaten – allmänhetens faktiska tillgång till relevanta sändningar inte villkoras av ytterligare betalningar utöver de avgifter som framgår i den nationella lagstiftningen (CC TVSF (97) 9/3 s. 3).

9.3 Vad framgår av svenska förarbetsuttalanden?

I den proposition där reglerna om evenemang av särskild vikt för samhället ursprungligen föreslogs diskuterades behovet av en evenemangslista. I samband med detta uttalades följande (prop. 1997/98:184 s. 33 ff.).

Den kraftiga prisstegringen på TV-rättigheter som ägt rum under senare år, särskilt inom sportområdet, kan förväntas fortsätta i och med att nya former av betal-TV utvecklas. Inom en nära framtid kan vi räkna med en mer allmän introduktion av ”pay per view”-TV, där tittaren betalar för att få se ett visst evenemang. Det finns en risk för att prisstegringarna leder till att det inte längre blir möjligt för TV-företag som finansierar verksamheten med TV-avgifter eller reklam att sända de viktigaste evenemangen och att det därmed endast blir de personer som abonnerar på betal-TV som får möjlighet att följa evenemangen i TV. Om en svensk lista över skyddade evenemang inför skapas en garanti för att de viktigaste nationella och internationella evenemangen inte kan sändas exklusivt i betal-TV utan också blir tillgängliga i allmän televisionen. På så sätt tillgodoses intresset hos en bred allmänhet som inte anser det värt att abonnera på särskilda sportkanaler men som ändå vill ha möjlighet att kunna följa de riktigt stora evenemangen i TV. Genom att en svensk lista måste respekteras även av andra medlemsstater kommer det att bli effektivt även om det är ett programföretag i ett annat EES-land som har förvärvat sändningsrättigheterna.

I propositionen redogjorde regeringen vidare för den svenska tv-avgiften och för de regler för vidaresändningsplikt som gällde vid tillfället och som omfattade SVT1, SVT2 och TV4. Enligt regeringens bedömning skulle med fri tv avses i vart fall de kanaler som finansieras med tv-avgiften och de kanaler som omfattas av vidaresändningsplikt. Med anledning av påpekanden från remissinstanser konstaterade regeringen att tv-direktivets krav på vad som utgör fri tv även kan vara uppfyllt i fråga om andra tv-kanaler.

9.4 Vad utgör fri tv i andra länder med listor?

I tabellen här nedanför framgår hur fri tv, eller motsvarande begrepp, har definierats i de olika ländernas listor eller i tillämpningen av bestämmelserna i listorna. Flera av länderna har valt att definiera fri tv i enlighet med den definition som framgår av skäl 53 i AV-direktivet, det vill säga att sändningarna ska vara tillgängliga för allmänheten utan extra betalning utöver till exempel licensavgift och grundanslutningsavgift till ett kabelnät. Andra länder har valt att definiera fri tv i enlighet med den definition som föreslogs i myndighetens tidigare rapport, det vill säga att kostnaden för grundläggande betal-tv-abonnemang kan likställas med fri tv. Slutligen finns det länder som har valt att definiera fri tv som sändningar som tas emot utan någon kostnad för tittaren.

Land	Definition av fri tv
Belgien (franskspråkiga gemenskapen)	Evenemang av särskild vikt får inte omfattas av exklusiva rättigheter som leder till att en stor del av den franskspråkiga allmänheten inte kan följa evenemangen via sändningar i en avgiftsfri linjär tv-tjänst (tidigare gratiskanal). En tv-sändning skall anses vara gratis om språket är franska och om den når 90 procent av de hushåll i den franskspråkiga regionen och i den tvåspråkiga regionen Bryssel som har en tv-apparat. Förutom de tekniska kostnaderna får det inte förekomma några andra avgifter än ett eventuellt abonnemang på ett basutbud via kabel-tv.
Belgien	Evenemang av särskild vikt får inte omfattas av exklusiva sändningsrättigheter som

Land	Definition av fri tv
(flamländska gemenskapen)	leder till att en stor del av allmänheten i den flamländska gemenskapen inte skulle kunna följa evenemangen i fråga i en gratiskanal, direkt eller i efterhand. En stor del av befolkningen i den flamländska gemenskapen skall anses kunna följa ett evenemang av särskild vikt för samhället i en gratiskanal om evenemanget sänds i en nederländskspråkig kanal som kan ses av minst 90 procent av befolkningen utan någon annan betalning än ett normalt abonnemang.
Danmark	En betydande del av befolkningen anses vara förhindrad att följa ett evenemang på gratis tv, om inte evenemanget sänds på en kanal eller kanaler som kan mottas av minst 90 procent av befolkningen utan extra kostnader för anskaffande av tekniska installationer såsom en satellitmottagare eller anslutning till en gemensam antennenläggning, och mottagningen av evenemanget kostar tittaren högst 25 danska kronor per månad utöver tv-licens och betalning av abonnemang till en gemensam antennenläggning.
Finland	Den finländska evenemangslistan innehåller inte någon officiell definition av fri tv. I kontakter med den finska mediemyndigheten FICORA har följande framkommit. Evenemang av särskild vikt ska kunna tas emot av 90 procent av befolkningen utan extra kompensation för sändningen. Detta innebär i princip att evenemanget måste kunna tas emot utan abonnemangsvgifter eller betal-tv-kort.
Frankrike	Tv-företag med exklusiva sändningsrättigheter måste garantera att en väsentlig del av allmänheten inte utesluts från möjligheten att i gratiskanaler (fri tv) följa evenemang av särskild vikt. Med gratiskanal (fri tv) avses tv-kanaler som inte finansieras genom tittaravgifter och som kan tas emot av minst 85 procent av hushållen i Frankrikes inomeuropeiska delar.
Irland	Ett programföretag som förvärvar rätten att sända ett fastställt viktigt evenemang ska sända evenemanget via en gratis tv-tjänst med nästan allomfattande täckning. Med gratis tv-tjänster avses tv-sändningstjänster som kan mottas utan att någon betalning krävs av den som tillhandahåller tjänsten.
Italien	Ett godkänt programföretag får inte sända evenemang av särskild vikt exklusivt och krypterat. Med ett godkänt programföretag avses ett tv-företag som omfattas av italiensk lagstiftning och som kan säkerställa att minst 80 procent av den italienska allmänheten kan följa de aktuella evenemangen på fria tv-kanaler utan extra kostnader.
Norge	En tv-kanal utgör fri tv om den kan tas emot av en betydande andel av tittarna utan extra kostnader utöver licensavgifter och/eller baspaketsavgift.
Polen	Evenemang av särskild vikt får endast sändas i en nationell programtjänst som kan tas emot av allmänheten utan några extra kostnader utöver licensavgift och grundanslutningsavgift till ett kabelnät.
Storbritannien	För att en programtjänst ska utgöra fri tv ska den tillhandahållas utan kostnad för mottagning av de program som ingår i tjänsten. I kontakter med den brittiska mediemyndigheten Ofcom har vidare framkommit att fri tv består av sändningar som är okrypterade.
Tyskland	Av den tyska evenemangslistan framgår följande. Endast kanaler som kan mottas av fler än två tredjedelar av samtliga hushåll skall anses vara allmänt tillgängliga kanaler. Evenemang av särskild vikt för samhället får sändas krypterat i betal-tv endast om programföretaget eller tredje part ser till att evenemanget, enligt lämpliga villkor, samtidigt sänds på en fri eller allmänt tillgänglig tv-kanal, eller med viss tidsförskjutning vid enskilda parallella evenemang. I kontakter med den tyska mediemyndigheten DLM har följande framkommit. Ett tv-program anses vara fritt tillgängligt i Tyskland om det sänds utan extra kostnader utöver licensavgift för public service-sändningar och anslutningsavgift till ett kabelnät.

Land	Definition av fri tv
Österrike	Tv-företag som har beviljats exklusiva sändningsrättigheter till evenemang av särskild vikt ska se till att dessa evenemang direktsänds i sin helhet i ett fritt tillgängligt tv-program. Fritt tillgängliga tv-program är sådana program som tittaren kan se utan tilläggsavgifter och regelbundna avgifter för användning av teknisk utrustning för avkodning. Betalning av tv-avgift, programavgift, avgift för anslutning till ett kabelnät och grundavgift för kabel-tv till en kabelnätoperatör utgör inte tilläggsavgifter.

9.5 Synpunkter från berörda intressenter

Nedan redovisas berörda intressenters synpunkter på vad som bör avses med fri tv. Synpunkterna har lämnats vid intervjuer med konsultfirman AB Stelacon på uppdrag av myndigheten i det inledande skedet av uppdragets gång och/eller i yttranden över det utkast till denna rapport som publicerades på myndighetens webbplats den 2 februari 2016.

9.5.1 Idrottsförbund och organisationer

Sveriges Olympiska Kommitté har lämnat följande synpunkter. Fri tv bör definieras på samma sätt som i myndighetens tidigare rapport, det vill säga att tv-kanaler som ingår i eller kan väljas i de billigare kanalpaket som operatörerna erbjuder, utan krav på abonnemang av andra kanaler och kanalpaket, kan räknas som fri tv i detta sammanhang. Det gäller dock att vara tydlig med definitionen. Definitionen i regeringsuppdraget, det vill säga att med fri tv avses allmänhetens tillgång till tv utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät, skulle innebära att den lösning som i dag tillämpas i Sverige genom MTG:s sändningar för OS 2014 och 2016 inte skulle vara tillåtna. Det skapar en orimlig situation. Det går inte att samtidigt beklaga sig över att det är för dyrt att ordna internationella event och samtidigt rycka undan grunden för möjligheten till finansiella bidrag för de som faktiskt anordnar dem. Den nu föreslagna definitionen skulle dramatiskt minska konkurrensen om sändningsrättigheterna. Ändringarna skulle radikalt påverka intäkterna för rättighetshavarna.

Sveriges Riksidrottsförbund (RF) har lämnat följande synpunkter. RF delar myndighetens tidigare uppfattning om vad som bör utgöra fri tv. I den tidigare rapporten från november 2013 föreslog myndigheten att kostnaden för grundläggande betal tv-abonnemang och licensavgiften för public service skulle betraktas som fri tv. I den rapporten ansågs att kostnaden för grundläggande betal-tv-abonnemang är en allmänt förekommande finansieringskälla för tv i Sverige, samt att Norge använder denna definition av fri tv för sin evenemangslista. Nu föreslås att de programtjänster som okrypterat kan tas emot av den svenska allmänheten ska definieras som fri tv. Argumentet är att det skulle leda till färre gränsdragningar än ovanstående definition. Med tanke på konsekvenserna av den ändrade definitionen av fri tv tycker RF att ”färre gränsdragningar” inte är ett hållbart argument.

Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté anser att de evenemang som listas ska kunna följas utan ytterligare avgifter än de lagstadgade.

9.5.2 Programföretag och distributörer

Sveriges Television AB (SVT) har hänvisat till sitt tidigare remissvar. Av remissvaret framgår i huvudsak följande. SVT motsätter sig myndighetens tidigare förslag till vad som bör avses med fri tv eftersom allmänhetens rätt till fri tillgänglighet till evenemang av särskild vikt inte tillgodoses med en sådan definition. Myndighetens definitionsförslag möjliggör för kommersiella programföretag att kräva ett betydande pris från tittarna för att få tillgång till evenemangen. Hushållen betalar redan i dag ett högt pris för att få tillgång till de programtjänster som omfattas av operatörernas ”grundabonnemang”. Prisutvecklingen de senaste åren har varit hög och kan befaras kunna fortsätta i den riktningen. Enligt SVT:s undersökningar styrker erfarenheterna från senaste OS detta då cirka en halv miljon av de som valde att inte se något alls från OS, avstod på grund av kostnaden.

Om det finns en politisk önskan att en evenemangslista ska resultera i att en så stor del av allmänheten som möjligt ska kunna ta del av dessa evenemang vederlagsfritt, eller i vart fall utan att det ska bli ekonomiskt kännbart, är det kontraproduktivt att i definitionen av fri-tv inkludera programtjänster i ”grundabonnemang” eller till ”grundpris”. Som myndigheten konstaterade i den tidigare rapporten är en sådan definition problematisk även av den anledningen att den skulle vara svår att tolka och tillämpa. Operatörerna paketerar och prissätter programtjänsterna på olika sätt i förhållande till varandra. En programtjänst som ingår i en operatörs ”grundabonnemang” behöver inte göra det hos andra operatörer. Myndigheten framhöll även det förhållandet att abonnemangstyperna hos respektive operatör varierar kraftigt, och det är därför inte alltid självklart vad som ska avses med en operatörs ”grundabonnemang”. Om definitionen av fri-tv ska innefatta något annat än i reell mening fria programtjänster måste därför, enligt SVT:s mening, frågan om lämplig definition problematiseras ytterligare. Inte minst för att tillgodose rimliga krav på förutsebarhet och rättssäkerhet.

SVT anser med hänsyn till publiken, men även tolknings- och tillämpningssvårigheterna med myndighetens förslag, att med fri-tv ska endast omfattas programtjänster som normalt kan tas emot vederlagsfritt och utan krav på abonnemang, det vill säga motsvarande ordning som gäller i bland annat Italien, Finland, Irland och Frankrike.

TV4 AB har lämnat följande synpunkter. Om man med fri tv menar kanaler som man kostnadsfritt kan ta del av är det egentligen bara programtjänsterna TV4 och TV6 som erbjuder detta på nationell grund. Dessa kanaler går att se utan kostnad för tittarna. Övriga programtjänster, inklusive SVT:s kanaler, betalar man för. TV4 AB delar myndighetens tidigare uppfattning att man med fri tv i detta sammanhang också bör se de kanaler som ingår i så kallade baspaketsabonnemang, det vill säga mot en låg kostnad. Likaväl bör kanaler som på motsvarande sätt kan ses fritt över internet, eller till en låg kostnad, också betraktas som fri tv i detta sammanhang. Vid ett eventuellt införande av en evenemangslista ska så många aktörer som möjligt ges förutsättningar att förvärva rättigheter till och sända aktuella evenemang. Myndighetens tidigare definition av fri tv ska därför användas i enlighet med vad som anges ovan.

Discovery Networks Sweden anser att uttrycket fri tv riskerar att uppfattas som gratis och därmed leder tankarna fel kring public service som finansieras genom radio- och tv-avgiften på 2 216 kr per år. Det är inte gratis. Fri tv ska definieras i enlighet med myndighetens definition i rapporten från 2013. Det finns ingen anledning att ändra detta förslag.

Myndighetens definition av fri tv som okrypterade kanaler medför ett dubbelkrav där en krypterad kanal som förvisso skulle uppfylla kravet på exempelvis 90 procent medveten penetration ändå skulle vara diskvalificerad från att sända evenemang på listan trots att över 90 procent av befolkningen valt att lösa ett abonnemang för att kunna se kanalen. Uppfyller en kanal penetrationskravet, oavsett var tröskeln sätts och hur detta mäts, måste det ensamt vara tillräckligt för att kvalificera kanalen, oavsett om den är krypterad eller inte.

Modern Times Group MTG AB har lämnat följande synpunkter. Bolaget delar i huvudsak den bedömning som myndigheten föreslog i sin tidigare rapport, det vill säga att kanaler som ingår i vanligt förekommande baspaket på marknaden ska kunna utgöra fri tv, särskilt om man håller sig till traditionella linjära tv-sändningar. Om man principiellt vill hävda att fri tv ska definieras som tjänster där slutkonsumenten inte ska betala något alls uppfylls dessa krav endast av programtjänsterna TV4 och TV6. Det är värt att påpeka att SVT:s kanaler i praktiken är betaltjänster, men med den skillnaden från den övriga marknaden att avgiften är obligatorisk.

Om en evenemangslista ska införas är myndighetens definition att föredra framför regeringens. Regeringens definition skulle riskera att leda till en mycket stark begränsning av konkurrensen och skulle sannolikt inte godkännas av EU-kommissionen och deras krav på proportionalitet.

Om utgångspunkten är traditionella tv-sändningar förefaller myndighetens tidigare definition vara en rimlig avvägning mellan att säkerställa tillgång och en fungerande konkurrens. Återigen förtjänar dock att påpekas att även denna definition kan verka snedvridande för eventuella nya aktörer och programtjänster som inte nådde upp till täckningskravet vid förvärvandet av rättigheterna och där de förvärvade rättigheterna kan utgöra en del i strategin att få en ökad täckningsgrad. Än viktigare är emellertid att påpeka att definitionen inte tar hänsyn till de snabba förändringarna på mediemarknaden. Mot bakgrund av erfarenheterna från OS i Sotji 2014 finns skäl att anta att fler kommer att ta del av stora evenemang via onlinetjänster, så som var fallet med Viaplay. En definition byggd på penetration genom traditionella tv-sändningar riskerar därmed att framstå som alltmer förlegad.

Teracom Boxer Group AB menar att en kanal med en hög upplevd penetration som får sända listans evenemang kan ingå i ett betalutbud, förutsatt att alla större operatörer har tillgång till kanalen och den ingår i paket som kunden kan köpa utan att först köpa andra paket, så kallad Buy Through.

Com Hem AB anser att begreppet fri tv ska ses från sändarens perspektiv och ska anses omfatta kanaler som tillhandahålls konsumenter kostnadsfritt utöver licensavgiften och utan krav på särskilt abonnemang som konsumenterna inte kan välja bort.

Telenor Sverige AB anser att tv-program som sänds eller levereras okodat inom ett geografiskt område och som man lagligt kan få tillgång till utan krav på löpande abonnemang, förutsatt att man införskaffat nödvändig teknisk utrustning, bör utgöra fri tv.

TeliaSonera Sverige AB har lämnat följande synpunkter. Det är förlegat att utgå från kanalpaket i definitionen av om en kanal är så kallad fri tv eller inte. En sådan definition kommer inte fungera med tanke på de nya typer av innehåll, distributionsformer och paketeringar som uppstår. Definitionen bör således vara bortkopplad från typ av paketering men villkorad till att varken konsumenter eller distributörer behöver betala något extra för just det innehållet. Definitionen bör bygga på kanaler som görs tillgängliga utan kostnad, eller mot erläggande av en mycket låg kostnad. Ingen av de ovan angivna definitionerna är tydliga nog

med tanke på hur marknaden har utvecklats. En Youtube-kanal skulle till exempel kunna omfattas av regeringens definition. Om man vill utesluta nya typer av tv-konsumtion så måste det i så fall förtydligas. Bolaget ser en stor risk att definitioner i denna del snabbt blir förlegade med tanke på den snabba förändringstakt som råder på tv-området.

9.5.3 Övriga intressenter

Sveriges Konsumenter har lämnat följande synpunkter. Organisationen anser att fri tv är sådant som kan ses av alla som betalat licensavgiften. Ur ett konsumentperspektiv accepterar organisationen inte lösningar som innebär behov av köpta baspaket, vilket kan låsa in konsumenterna i dyra betallösningar som de inte har efterfrågat.

Hyresgästföreningen har lämnat följande synpunkter. En definition av fri tv bör möjligen innebära att viss media av nationell vikt och karaktär ska kunna erbjudas till en majoritet av befolkningen oavsett betalningsförmåga eller kabelabonnemang. Föreningen anser att mer rimliga kostnader ingår i en definition av fri tv som innebär att allmänheten ska ha tillgång till tv utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät.

9.6 Myndighetens slutsats

Med fri tv avses enligt AV-direktivet sådana programtjänster som kan ses utan extra betalning utöver de finansieringskällor för sändningar som förekommer allmänt i varje medlemsstat, såsom licensavgift och/eller grundanslutningsavgift till ett kabelnät. Enligt EU-kommissionens riktlinjer är det underförstått att programtjänster betraktas som fri tv-tjänster om tillgången till sändningarna inte villkoras av ytterligare betalningar utöver de avgifter som framgår i den nationella lagstiftningen.

Myndigheten föreslog i den tidigare rapporten från 2013 att även kostnaden för grundläggande betal-tv-abonnemang borde kunna likställas med fri tv eftersom det är en allmänt förekommande finansieringskälla för tv i Sverige. Myndigheten angav dock samtidigt att om man, i den fortsatta hanteringen av frågan om en evenemangslista, inte skulle godta en sådan definition av fri tv kan ett alternativ vara att definiera fri tv som ”fri-tv”, det vill säga programtjänster som sänds okrypterat, och som för närvarande omfattar bland annat SVT:s programtjänster samt TV4 och TV6. En sådan definition får anses förenlig med AV-direktivet. Det kan dessutom antas att den skulle kunna medföra mindre osäkerhet och leda till färre gränsdragningar än en definition som även omfattar viss betal-tv, eftersom frågor om vad som utgör ett grundabonnemang och vad ett sådant kanalpaket skulle kunna få kosta inte skulle behöva bedömas.

Myndigheten föreslår mot denna bakgrund att med fri tv bör avses de programtjänster som okrypterat kan tas emot av den svenska allmänheten utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät eller motsvarande. Grundanslutningsavgift till ett kabelnät bör kunna likställas med grundläggande avgifter för att ta emot linjära tv-sändningar genom till exempel bredbandsuppkoppling.

Som framgår ovan i kapitel 3 så gäller bestämmelserna om evenemang av särskild vikt för samhället endast för tv-sändningar och inte för beställ-tv-tjänster. Den föreslagna definitionen av fri tv omfattar därför inte beställ-tv-tjänster. En evenemangslista innebär inte något hinder mot att evenemang på en lista enbart blir tillgängliga i beställ-tv.

10 Vilka evenemang kan och bör omfattas av en lista?

- a) De olympiska sommar- och vinterspelen
- b) De paralympiska sommar- och vinterspelen
- c) VM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- d) EM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- e) VM i ishockey för herrar: matcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
- f) VM i längdskidåkning
- g) VM i alpin skidsport
- h) VM i friidrott
- i) Vasaloppet
- j) Nobelfesten

10.1 Inledning

I myndighetens tidigare rapport från november 2013 lämnades förslag på evenemang som skulle kunna omfattas av en evenemangslista. I det uppdrag som myndigheten fick av regeringen i november 2015 ingår, om myndigheten finner skäl till det, att uppdatera de förslag på evenemang som ska omfattas av en lista.

10.2 Vad framgår av EU-rätten?

Vad som kan vara evenemang av särskild vikt för samhället exemplifieras med de olympiska spelen och världs- och europamästerskapen i fotboll (skäl 49 i AV-direktivet). Evenemangen bör uppfylla vissa kriterier, det vill säga vara unika evenemang som är av allmänt intresse inom unionen, i en viss medlemsstat eller i en viktig del av en medlemsstat och som anordnas i förväg av en arrangör som lagligen får sälja rättigheterna till evenemangen (skäl 52 i AV-direktivet).

De evenemang som kan föras upp på en lista ska uppfylla minst två av följande fyra kriterier.

1. De är av särskilt allmänt intresse inom medlemsstaten, och inte endast av betydelse för dem som normalt sett följer den aktuella sporten eller aktiviteten.
2. De har en allmänt erkänd betydelse för befolkningen i medlemsstaten, framför allt som katalysator för den kulturella identiteten.
3. Landslaget deltar i det aktuella evenemanget i samband med en tävling eller turnering av internationell vikt.

4. Evenemanget har av tradition sänts i fri tv och har haft stor publik.

I kontakter med EU-kommissionen har vidare framkommit att kommissionen vid bedömningar av evenemangslistor ansett att tittarsiffror på runt fem procent av befolkningen i en medlemsstat är den nedre gränsen för upptagande på en lista om det inte har funnits välgrundade skäl till varför ett evenemang med lägre tittarsiffror bör tas upp på listan.

10.3 Vad framgår av svensk lag och svenska förarbetsuttalanden?

Av radio- och tv-lagens bestämmelse om evenemang av särskild vikt för samhället framgår att de evenemang som avses är sådana som inträffar högst en gång om året och som intresserar en bred allmänhet i Sverige (5 kap. 9 § radio- och tv-lagen).

När det gäller vilka evenemang som ska anses vara av särskild vikt för det svenska samhället refererades i propositionen (prop. 1997/98:184 s. 33 ff.) till tv-direktivets (numera AV-direktivets) artikeltext och de skäl som anfördes, samt till ovan nämnda riktlinjer för EU-kommissionens prövning. Regeringen ansåg att innebörden av kommissionens riktlinjer var att listan ska vara av begränsad omfattning och att den kan ändras. Regeringen uttalade även att inte bara sportevenemang utan även andra evenemang, till exempel sådana som kan vara av kulturell betydelse, skulle kunna föras upp på en lista.

10.4 Vilka evenemang omfattas av listor i andra länder?

De olympiska vinter- och sommarspelen finns med på samtliga listor förutom på Irlands och Belgiens (den flamländska gemenskapen) listor där endast sommarspelen har tagits upp.

Fotbolls-VM och fotbolls-EM finns också med i någon form på samtliga länders listor. Vissa länder har valt att ta upp samtliga matcher på deras listor medan andra länder har valt att endast ta med slutspel, öppningsmatcher, specifika kvalmatcher, semifinaler, finaler eller det egna landslagets matcher. De flesta länderna har valt att endast ta upp herrfotboll på sina listor medan andra länder inte har specificerat om det gäller herr- eller damfotboll.

Flera länder har även tagit med det egna fotbollslandslaget landskamper, finalmatcher i nationella ligor samt finalerna eller de egna klubbblagsmatcherna i UEFA-cupen (Europa League) eller Champions League. De flesta länderna har återigen valt att endast ta upp herrfotboll på listorna.

I övrigt skiljer sig de olika ländernas evenemangslistor åt, både vad gäller antalet evenemang som finns med på listorna och i fråga om vilka evenemang som har tagits upp.

Nordisk och alpin skidsport, friidrott, cykel, rugby, basket, tennis, golf och motorsport är exempel på sporter som finns på åtminstone något lands lista. Några länder har också tagit upp musikevenemang som nyårskonserten på teatern La Fenice i Venedig (Italien), finalen i musiktävlingen Reine Elisabeth (Belgien) samt Wiens filharmoniska orkesters nyårskonsert och operabalen i Wien (Österrike).

10.5 Synpunkter från berörda intressenter

Nedan redovisas berörda intressenters synpunkter på vilka evenemang som skulle kunna omfattas av en evenemangslista. Synpunkterna har lämnats vid intervjuer med konsultfirman AB Stelacon på uppdrag av myndigheten i det inledande skedet av uppdragets gång och/eller i yttranden över det utkast till denna rapport som publicerades på myndighetens webbplats den 2 februari 2016.

10.5.1 Idrottsförbund och organisationer

Sveriges Riksidrottsförbund (RF) har lämnat följande synpunkter. Om regeringen beslutar att införa en evenemangslista utgår RF från att de specialidrottsförbund som är rättighetsinnehavare, eller indirekta rättighetsinnehavare via sitt internationella förbund, av de evenemang som ska omfattas av evenemangslistan har lämnat samtycke till detta.

Rapporten redovisar de fyra kriterier som AV-direktivet listar som en definition på evenemang av särskild vikt. De evenemang som kan föras upp på en evenemangslista ska enligt direktivet uppfylla minst två av dessa fyra kriterier. En stor brist i rapporten är att den inte redovisar vilka kriterier som respektive evenemang som föreslås finnas med på listan uppfyller. I synnerhet finns inget resonemang om de två första kriterierna, vad de innebär och hur de olika evenemangen uppfyller eller inte uppfyller dessa.

Svenska Fotbollförbundet (SvFF) har lämnat följande synpunkter. Om en lista ska fastställas måste denna göras så begränsad som möjligt. Detta inte minst mot bakgrund av att en sådan lista innebär ett ingrepp i grundlagsskyddade rättigheter, såsom föreningsfriheten och egendomsskyddet. De idrottsvenemang som föreslås ingå i listan arrangeras av privaträttsliga subjekt, i de flesta fall ideella föreningar, och det måste krävas mycket starka samhälleliga intressen för en statlig intervention i fråga om hur dessa föreningar ska få förfoga över sina arrangemang. Trots att det borde vara en självklarhet förtjänar det att påpekas att arrangörerna – till exempel IOK och FIFA – inte har någon offentligt rättsligt reglerad skyldighet att arrangera de aktuella tävlingarna, än mindre att tv-sända dem.

När det gäller kvalmatcher till VM och EM i fotboll för damer och herrar vill SvFF särskilt framhålla att de inte inträffar högst en gång om året - utan ett stort antal tillfällen per år - och att de därför inte får tas upp på listan enligt radio- och tv-lagen. Kvalmatcherna kan i detta sammanhang inte anses utgöra en integrerad del av VM- och EM-slutspelet, särskilt mot bakgrund av den försiktighet som bör präglade tolkningen och tillämpningen av den nu aktuella möjligheten till statlig intervention inom idrotten och på tv-marknaden.

Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté har lämnat följande synpunkter. Utöver de paralympiska spelen, som är det tredje största sportevenemanget i världen, så borde även Special Olympics World Games (Special Olympics) omfattas av en lista. Special Olympics genomförs ojämnt år till skillnad från de paralympiska spelen som genomförs jämna år. Ur ett folkhälsooperspektiv så är det viktigt att de paralympiska spelen och Special Olympics visas på tv-kanaler med så stor befolkningstäckning som möjligt. Det går att se en tydlig ökning av medlemmar i olika idrottsföreningar efter det att spelen genomförts, vilket innebär att sändningarna har stora konsekvenser för välmående och ”innanförskap”.

Utöver ovan nämnda skäl finns också en jämlikhetsfråga. För personer med funktionsnedsättning motsvarar spelen vad de olympiska spelen är för personer utan

exempelvis en funktionsnedsättning. Ett utelämnande av de paralympiska spelen och Special Olympics från listan skulle sända märkliga signaler. Mot bakgrund av den unika roll och särställning som Handikappidrotten har är det angeläget att evenemangen läggs till i listan.

10.5.2 Programföretag och distributörer

Sveriges Television AB (SVT) har lämnat följande synpunkter. SVT anser att myndighetens förslag till omfattning på listan i stort är välavvägt. Såvitt avser VM respektive EM i fotboll föreslår myndigheten att listan begränsas till semifinaler och finaler. SVT anser att samtliga matcher bör omfattas, i likhet med vad som är fallet i många andra länder. Dessa evenemang tilldrar sig i sin helhet ett mycket stort intresse i hela samhället, inte bara bland personer med ett särskilt intresse för fotboll och har av tradition och i sin helhet sänts live i fri-tv och haft stor publik.

TV4 AB och **Discovery Networks Sweden** anser att en evenemangslista inte är befogad eller behövlig och har därför inte lämnat några förslag.

Modern Times Group MTG AB (MTG) har lämnat följande synpunkter. MTG anser inte att det behövs någon evenemangslista. När det gäller större idrottsevenemang som OS och fotbolls-VM finns inget behov då rättighetshavarnas, programföretagens och tittarnas intressen sammanfaller. Det finns ett gemensamt intresse att nå en så stor publik som möjligt. Det enda skälet till att införa en eventuell evenemangslista vore om det kan påvisas att det finns evenemang av nationellt intresse där det skulle finnas en risk att de, av kommersiella eller andra skäl, inte skulle sändas i en bred kanal, till exempel sändningar under Nationaldagen, Nobelfesten eller Nyårsfirande på Skansen. Inte heller detta verkar emellertid vara något problem då det finns ett intresse att även sända evenemang som dessa. Om så inte vore fallet bör frågan lösas, inte genom en evenemangslista, utan genom att ge ett specifikt uppdrag till Sveriges Television AB eller Sveriges Radio AB. Public service-bolagen har en stabil finansiering med allmänna medel och behöver inte ta hänsyn till eventuella kommersiella intressen.

Teracom Boxer Group AB tycker att det tidigare förslag som lämnades av myndigheten var väl avvägt, bortsett från hushållstädningskravet på 80 procent.

Telenor Sverige AB anser att statligt ägda och skapade evenemang bör omfattas av en lista men har i övrigt ingen uppfattning om vilka evenemang som ska vara med. Bolaget anser generellt att det bör vara många evenemang som ska omfattas av en lista.

10.5.3 Övriga intressenter

Commercial Sports Media AB har lämnat följande synpunkter. Om det ska finnas en lista kan den inte vara statisk eftersom intresset för sporter varierar över tid. Den bör absolut inte innehålla några svenska nationella evenemang som är väldigt beroende av en fungerande konkurrenssituation på mediemarknaden för att kunna finansiera sig.

Om en lista införs bör den vara så kort som möjligt och omfatta de olympiska spelen, där det finns svenska intressen, samt Sveriges matcher i VM och EM i fotboll. En längre lista riskerar på en liten marknad som Sveriges att snabbt bli irrelevant. För några år sedan hade till exempel Wimbledonfinalerna kunnat vara föremål för att inkluderas i en diskussion kring listning. I dag efter år av svaga svenska tennisår är det svårt att uppbringa intresse från programföretagen att

sända Wimbledon. Just nu ser till exempel VM i friidrott ut att vara på väg åt samma håll på grund av svag svensk resultatutveckling i kombination med minskat intresse för sporten i efterdyningarna av de stora dopingskandalerna.

10.6 Myndighetens bedömning

Myndigheten bedömer att samtliga evenemang som omfattades av myndighetens tidigare förslag är förenliga med AV-direktivet och EU-rätten och fortfarande skulle kunna omfattas av en lista. Myndigheten har i avsnitt 7.4 av den tidigare rapporten från 2013 redovisat skälen till varför dessa evenemang skulle kunna omfattas av en evenemangslista, med angivande av vilka av de i AV-direktivet angivna kriterierna som bedöms vara uppfyllda. Dessa skäl kvarstår än i dag. Vi hänvisar därför i dessa delar till vad som framgår i den tidigare rapporten.

Som tillägg till den tidigare föreslagna listan över evenemang föreslår myndigheten att det svenska damlandslagets kvalifikationsmatcher inför VM och EM i fotboll och de paralympiska sommar- och vinterspelen skulle kunna omfattas av en evenemangslista.

Det bör vidare, med beaktande av vissa intressenters synpunkter och regeringens tidigare uttalande om att en lista kan ändras, framhållas att en lista fortlöpande bör hållas aktuell och i linje med kravet på att ett evenemang ska intressera en bred allmänhet i Sverige för att det ska vara en del av en lista.

Det svenska damlandslagets kvalifikationsmatcher inför VM och EM i fotboll

VM och EM i fotboll för damer drar till sig stort intresse i hela det svenska samhället och inte endast bland dem med ett särskilt intresse för fotboll. Med hänsyn till att kvalifikationsmatcherna får anses utgöra del av de större evenemangen som sänds vart fjärde år, anser myndigheten att damlandslagets kvalifikationsmatcher bör kunna läggas till i listan. Därutöver deltar det svenska damlandslaget i alla de matcher som föreslås omfattas av en evenemangslista. Kvalmatcherna hade även relativt höga tittarsiffror vid de senast anordnade tillfällena (se bilaga 2).

De paralympiska sommar- och vinterspelen

De paralympiska sommar- och vinterspelen är av särskilt intresse inom Sverige och inte endast för dem som normalt sett följer de aktuella sporterna. Därutöver deltar svenska trupper bestående av deltagare ur de svenska parasportlandslagen i evenemangen. De paralympiska sommar- och vinterspelen har, i enlighet med de förutsättningar som framkommit i kontakter med EU-kommissionen, även haft höga tittarsiffror genom åren (se bilaga 3).

11 Konsekvenser

11.1 Konsekvenser av myndighetens förslag

Mot bakgrund av att Sverige inte har haft någon evenemangslista tidigare, att andra länder enligt de uppgifter vi har fått fram inte närmare har studerat vilka effekter införandet av en lista har haft på mediemarknaden (se avsnitt 11.2 nedan) och att tv-marknaden kontinuerligt förändras över tid är det svårt att förutspå alla effekter en evenemangslista skulle kunna medföra.

Konsekvenserna av de nya förslagen i denna rapport har till viss del redan beskrivits i kapitel 7 vad gäller kravet på befolkningstäckning och i kapitel 9 vad gäller definitionen av fri tv. Myndigheten har därutöver beskrivit möjliga konsekvenser av ett införande av en evenemangslista i det åttonde kapitlet av den tidigare rapporten från november 2013. Konsekvenserna som redogörs för i den tidigare rapporten är i delar gällande även för de nu redovisade förslagen.

Därutöver kan följande tilläggas.

11.1.1 Konsekvenser av införandet av en lista och ett högre krav på befolkningstäckning

Konsekvenser för programföretagen

Ett införande av en lista och nivån på kravet på befolkningstäckning i en sådan lista är av stor betydelse för hur många programföretag som har möjlighet att konkurrera om exklusiva rättigheter till evenemang av särskild vikt för samhället. Ju lägre kravet sätts, desto fler programföretag når upp till den godkända nivån och desto bättre blir konkurrensmöjligheterna generellt för programföretagen på mediemarknaden. Den nu föreslagna utformningen av en evenemangslista med 90 procents befolkningstäckning skulle för närvarande innebära att endast två programföretag, Sveriges Television AB (SVT) och TV4 AB, uppfyller samtliga krav i listan, vilket skulle kunna gynna dessa programföretag men i övrigt skulle kunna leda till en försämrad konkurrenssituation än den som råder på marknaden i dag. En lista skulle även kunna innebära en begränsning av möjligheten att fritt förfoga över exklusiva sändningsrättigheter för aktörer som endast har vissa programtjänster som uppfyller penetrationskravet, eftersom ett listat evenemang inte skulle kunna sändas enbart i sådana programtjänster som inte uppfyller kravet.

Det är även tänkbart att möjligheterna för mindre aktörer att ta sig in på marknaden skulle hämmas av en lista och ett högt krav på befolkningstäckning, då det skulle ta tid för en ny aktör att nå upp till kravet på penetrationsgrad. Detta är också något som påpekats av aktörer. Att köpa rättigheter till ett evenemang av stort intresse för en väsentlig del av allmänheten kan nämligen vara ett sätt för nya aktörer att träda in på marknaden för tv-sändningar. Det kan även vara en del av en långsiktig strategi för att få upp tittarsiffror för en viss programtjänst.

En evenemangslista skulle även kunna påverka de ekonomiska överväganden som ett programföretag måste göra vid inköp av ett evenemang som omfattas av en lista. Det är dock svårt att bedöma vilka närmare överväganden ett införande av en lista skulle kunna leda till. Detta bland annat mot bakgrund av att det inte finns några konsekvensanalyser att ta del av från andra länder med listor och att övervägandena förmodligen skulle skilja sig åt i betydande utsträckning mellan olika programföretag.

Myndigheten har dock uppdragit åt AB Stelacon att inhämta synpunkter från aktuella programföretag för att redogöra för de ekonomiska överväganden programföretagen anser att de skulle göra inför inköp av sändningsrättigheter om en evenemangslista skulle införas. Synpunkterna framgår nedan.

Sveriges Television AB (SVT) har uppgett följande. Frågan om hur en evenemangslista skulle ha påverkat tidigare inköp av sändningsrättigheter är endast av hypotetisk karaktär men eftersom SVT:s programtjänster uppfyller kraven enligt den nu föreslagna listan blir frågan för SVT:s del obsolet. SVT kan konstatera att det redan i dag är mycket vanligt att programföretag delar på sändningsrättigheter till evenemang av särskild vikt för samhället. Det är även ytterst vanligt att detta förekommer i länder som har evenemangslistor. Som exempel kan nämnas att Discovery offentligt har gått ut med att man avser att sub-licensiera rättigheterna till OS i de länder där det finns evenemangslistor och att därmed alla har rätt att ta del av OS. Det är tänkbart att detta leder till högre sub-licensieringskostnader redan i dag för bolag i länder utan listor. Vad gäller frågan om hur rättighetskostnaderna skulle påverkas för listade evenemang så känner SVT inte till några exempel på länder där kostnaderna skulle ha sjunkit som ett resultat av ett införande av en lista. Tvärtom så har kostnaderna fortsatt öka. Poängen med en evenemangslista är inte att uppnå en prisreglering, utan att säkra allmänhetens möjligheter att ta del av evenemang av stor vikt.

TV4 AB anser att en evenemangslista inte är befogad överhuvudtaget och hänvisar till vad som har anförts tidigare i rapporten.

Discovery Networks Sweden har uppgett följande. Bolaget skulle inte kunna köpa rättigheterna till de evenemang som föreslås omfattas av myndighetens lista eftersom ingen av bolagets programtjänster skulle uppfylla den nu föreslagna listans krav för att få sända exklusivt. Bolaget har vidare mycket svårt att tänka sig att köpa sändningsrättigheter till ett evenemang som det inte får sända exklusivt för att sedan dela rättigheterna med ett annat programföretag som uppfyller kraven i en lista. En lista skulle sänka priset på rättigheterna till de evenemang som föreslås omfattas av en lista eftersom färre köpare skulle kunna konkurrera om dem. Om en lista skulle införas skulle det bli svårare för bolaget att attrahera talanger (kommentatorer, studioankare, experter och liknande) eftersom bolaget kanske inte skulle ha möjlighet att erbjuda dem att arbeta med de bästa och finaste idrottsevenemangen. Kostnaderna för att ändå anlita dessa talanger för andra evenemang än de som skulle täckas av en lista skulle därför bli väsentligt mycket högre. Eventuellt skulle bolaget inte kunna anlita den personal det önskar anlita. Samma sak skulle gälla för anlitaandet av externa produktionsbolag. Ett införande av en lista skulle även innebära att bolaget inte skulle kunna täcka lika många timmar av ett evenemang. Under till exempel ett OS pågår en mängd tävlingar samtidigt och då måste bolaget ha möjlighet att sända i alla sina kanaler och på alla distributionsplattformar (till exempel online) för att kunna nå ut med så stora delar av evenemanget som möjligt till allmänheten.

Modern Times Group MTG AB (MTG) har uppgett följande. Intresset att köpa dyra sporträttigheter bygger på förutsättningen att kunna nå ut så brett som möjligt och att kunna använda tillgängliga resurser i form av kanaler och plattformar. Om de krav som uppställs i den nu föreslagna listan skulle införas skulle det självfallet minska intresset att förvärva rättigheter då möjligheterna att kommersialisera dem skulle begränsas avsevärt. Det är lite svårt att tolka exakt vad den nu föreslagna listan rent konkret skulle innebära för bolaget. En tolkning är dock att den enda godkända programtjänsten för MTG:s del skulle vara TV6. Om så hade varit fallet vid tidpunkten för MTG:s ingående av avtalen gällande sändningsrättigheterna till OS, så skulle intresset att gå in som rättighetsköpare och förmedlare av sändningarna varit högst begränsat. Bolaget hade då inte kunnat använda sina olika kanaler och plattformar för att nå ut så brett som nu blev fallet. Bolaget hade inte heller kunnat sända ett helt evenemang så som nu blev fallet. Det är svårt att föreställa sig att OS 2014 hade varit attraktivt att förvärva om MTG enbart hade haft möjlighet att sända (delar av) tävlingarna i programtjänsten TV6. Publikframgången byggde i högsta grad på att bolaget kunde kombinera ett brett utbud av kanaler och plattformar. Därför nådde bolaget också fler tittare än i tidigare OS. För de intresserade tittarna hade en evenemangslista enligt de föreslagna kriterierna varit negativ och lett till ett mer begränsat utbud. Med strikta begränsningar och kriterier kopplade till traditionella sändningsmodeller skulle sannolikt priserna sjunka.

Konsekvenser för rättighetsinnehavare och idrottsförbund

Ett införande av en lista och ett högt krav på befolkningstäckning kan även ha betydelse för rättighetsinnehavare och idrottsarrangörer beroende på vilka evenemang som tas upp på listan.

Om programföretag utestängs från möjligheten att konkurrera om exklusiva rättigheter så riskerar detta att leda till att sändningsrättigheterna till evenemang som tas upp på listan minskar i värde för de aktörer som utestängs även om de fortfarande har möjlighet att köpa rättigheterna. Detta kan komma att minska konkurrensen om rättigheterna i framtiden och även sänka priset för rättigheterna och därmed intäkterna för rättighetsinnehavarna.

Förutom Vasaloppet omfattar förslaget enbart idrottsevenemang för vilka tv-rättigheterna upplåts av internationella arrangörer. För de större internationella evenemangen får i vissa fall de nationella förbunden inte del av intäkterna från sändningsrättigheterna. Däremot kan högre intäkter från försäljning av sändningsrättigheter indirekt vara positivt för de nationella förbunden, då ekonomiska medel ofta fördelas till nationella förbund. Lägre priser för sändningsrättigheterna kan på längre sikt även leda till att idrottsorganisationerna får mindre pengar till sin idrott. Därmed kan även idrottsutövare påverkas av en lista med ett högre penetrationskrav.

Konsekvenser för Nobelstiftelsen

Nobelfesten har, förutom vid ett tillfälle, sänts i Sveriges Television. Nobelstiftelsen har anförut att stiftelsen inte ser att evenemangslistan inom en överskådlig framtid innebär några praktiska problem för stiftelsen. Mot bakgrund av detta bedöms en evenemangslista inte medföra någon direkt effekt för Nobelstiftelsen i dagsläget.

Konsekvenser för allmänheten

Ett införande av en evenemangslista och nivån på penetrationskravet i en sådan lista har även stor betydelse för hur många personer i Sverige som riskerar att utestängas från möjligheten att se tv-sändningar från evenemang av särskild vikt för samhället. Ju högre penetrationsgrad som

krävs, desto större del av den svenska befolkningen som garanteras en möjlighet att se sådana evenemang. Mot bakgrund av att bestämmelserna om exklusiva rättigheter syftar till att skydda rätten till information och säkerställa bred tillgänglighet för allmänheten till tv-sändningar av särskild vikt, får det redan av syftet med bestämmelserna anses framgå att intresset av största möjliga konkurrens i detta fall till viss del får ge vika för allmänhetens behov.

Vid ett krav på 80 procents befolkningstäckning riskerar teoretiskt sett mer än 1,5 miljoner personer av tv-befolkningen i Sverige att utestängas från möjligheten att se evenemang av särskild vikt för samhället. Vid ett krav på 85 procents täckning minskar detta antal till färre än 1,2 miljoner människor. Vid ett krav på 90 procents täckning minskar antalet till under 800 000 personer och vid 95 procents täckning är antalet nere på färre än 400 000 människor. I realiteten innebär dock ett krav på 90 procent befolkningstäckning att färre än 160 000 personer av tv-befolkningen i åldern 9–99 år utestängs från möjligheten att se evenemang av särskild vikt i fri tv eftersom programtjänsterna SVT1, SVT2 och TV4 i dag når en upplevd tillgång på 98 procent av tv-befolkningen i detta åldersspann.

Om en lista innebär att programföretag kan köpa sändningsrätter till vissa evenemang till ett lägre pris kan det innebära att det blir mer pengar över till den övriga programverksamheten, vilket är positivt för programutbudet och för tittarna. Å andra sidan kan det vara så att allmänheten på längre sikt påverkas negativt av att nya aktörer får svårt att komma in på marknaden, eftersom nya aktörer exempelvis skulle kunna utveckla nya programtjänster och ett nytt programutbud. Om dessa aktörer förhindras att ta sig in på marknaden kan en lista i slutändan leda till en mindre bredd på utbudet.

Den irländska modellen

För att möta upp de negativa effekter en evenemangslista med ett högre befolkningskrav skulle kunna ha för konkurrensen på marknaden så föreslår myndigheten att den irländska modellen med en alternativ procentsats övervägs. Med hänsyn till den negativa trend som kan ses för linjärt tv-tittande så finns det en risk på längre sikt att endast ett programföretag når över gränsen på 90 procents upplevd befolkningstäckning. Än större är risken att endast ett programföretag i framtiden kommer nå över ett penetrationskrav på 95 procent. Att införa en lägre alternativ procentsats som blir aktuell när endast ett programföretag når upp till den satta gränsen för penetration, skulle minska risken att evenemangslistan de facto leder till ett monopol för ett enskilt programföretag. Den irländska modellen skulle därmed innebära mindre negativa konsekvenser för konkurrensen på marknaden.

11.1.2 Konsekvenser av en ny definition av fri tv

Den nu föreslagna utformningen av en evenemangslista innehåller även en ny definition av vad som bör avses med fri tv. Den nya definitionen av fri tv innebär, precis som det högre kravet på befolkningstäckning, att färre programföretag har tjänster som i dag skulle kunna omfattas av kraven i en lista. I dagsläget är det endast tre programföretag, SVT, TV4 AB och MTG, som erbjuder tjänster som skulle kunna utgöra fri tv i enlighet med myndighetens förslag. Det nya förslaget på en definition av fri tv innebär därför försämrade möjligheter till konkurrens på marknaden på motsvarande sätt som beskrivits ovan, och då särskilt för de aktörer som enbart erbjuder betal-tv. Å andra sidan innebär den nya definitionen att fler personer får möjlighet att ta del av sändningarna eftersom betal förmåga och betalningsvilja inte blir förutsättningar för att kunna titta på sändningarna.

11.1.3 Övrigt

En svensk evenemanglista innebär inte någon skyldighet för programföretag att sända evenemang som är upptagna på listan. Vidare kan ett programföretag som inte når upp till kraven på befolkningstäckning fortfarande köpa sändningsrättigheter till ett listat evenemang, men ska då erbjuda rätten att sända evenemanget till företag som uppfyller kraven på befolkningstäckning. Det bör också återigen nämnas att möjligheten att införa en evenemanglista enbart gäller för linjära tv-sändningar. En evenemanglista innebär därför inte något hinder mot att evenemang på en lista enbart blir tillgängliga i beställ-tv.

Myndigheten vill även återigen påpeka att tv-marknaden är föränderlig över tid och att tekniken för utsändning av tv samt branschstrukturen för tv snabbt kan ändras. Det är också till delar inte möjligt att i förväg uppskatta de närmare konsekvenserna en evenemanglista skulle kunna ha för de olika berörda aktörerna och allmänheten. Vid ett eventuellt införande av en evenemanglista kommer det därför att finnas ett särskilt behov av att noga följa utvecklingen på tv-marknaden. Utvecklingen kan också medföra ett behov av att ändra utformningen av en lista, såväl vad avser evenemangen på listan som av vad fri tv och väsentlig del av allmänheten innebär. Vid ändringar av listan gör EU-kommissionen en ny prövning av det som föreslås av regeringen.

11.2 Konsekvenser i andra länder med listor

AB Stelacon har på uppdrag av myndigheten frågat de EU-länder och det Efta-land som har evenemangslistor om vilken påverkan listorna har haft på marknaden i dessa länder. Svaren från de olika länderna framgår nedan.

Irland håller för närvarande på att utvärdera sin lista. Den irländska regeringen har anlitat konsulter som under första kvartalet av innevarande år ska analysera och utvärdera de socio-kulturella, ekonomiska och finansiella aspekterna och konsekvenserna av landets lista.

I **Italien** har evenemangslistan inte haft någon större inverkan på marknaden eftersom flera av de stora evenemangen på den italienska listan, så som de olympiska spelen och VM i fotboll, redan före införandet av listan hade underlicensierats från betal-tv-bolag till programföretag som uppfyller kraven i listan.

Belgien (den flamländska gemenskapen) har svarat att de utifrån sina erfarenheter kan komma med följande observationer.

Bestämmelserna om exklusiva rättigheter är inte välkända inom mediasektorn. Det har hänt att sändningsrättigheter har köpts upp av programföretag som inte har vetat om att de inte har haft laglig rätt att använda dessa rättigheter.

Bestämmelserna har fått positiva konsekvenser för allmänheten, som drar nytta av fri tillgång till evenemangen på listan, samt de programföretag som tillhandahåller fri television, och då särskilt det belgiska public service-bolaget RTBF, som drar nytta av sändningsrättigheter som köps i stora volymer av the European Broadcasting Union (EBU).

Övriga länder som har lämnat uppgifter har svarat att det inte har genomförts några undersökningar av vilka effekter listorna har haft efter listornas införande.

Danmark har inte kommit in med några uppgifter.

12 Övrigt

12.1 Tillgängliga helt eller delvis i direktsändning eller med viss tidsförskjutning?

Vårt förslag är att evenemangen som huvudregel ska direktsändas. OS, VM i friidrott och de paralympiska spelen måste endast visas delvis medan övriga evenemang ska sändas i sin helhet.

Myndigheten hänvisar i denna del till vad som framgår i avsnitt 7.5 i myndighetens tidigare rapport från 2013. Det har enligt myndighetens bedömning inte tillkommit några omständigheter som ger anledning till att frånga det tidigare förslaget. Myndigheten anser, mot bakgrund av vad som anförts i den tidigare rapporten, att det finns fog för att även de paralympiska spelen endast behöver visas delvis i programtjänster som är tillgängliga för en väsentlig del av allmänheten. Myndigheten anser att det, utifrån redaktionella överväganden, i första hand bör vara upp till den som sänder att avgöra vilka delar av OS, VM i friidrott och de paralympiska spelen som bör sändas.

12.1.1 Synpunkter från berörda intressenter

Sveriges Television AB anser att begreppet ”delvis” är svårdefinierat och föreslår att det bör bytas ut mot begreppet ”till övervägande del”.

12.2 Behov av övergångsbestämmelser?

Vårt förslag är att tv-bolagens skyldigheter ska börja gälla för rättigheter som har förvärvats tidigast det datum då EU-kommissionen publicerar ett beslut om att godkänna en svensk evenemangslista. I så fall behövs inga övergångsbestämmelser.

Myndigheten hänvisar i denna del till vad som framgår i avsnitt 7.6 i myndighetens tidigare rapport från 2013. Det har enligt myndighetens bedömning inte tillkommit några omständigheter som ger anledning till att frånga det tidigare förslaget.

12.3 Vad händer om någon inte följer bestämmelserna om exklusiva rättigheter?

Den som inte följer bestämmelserna om exklusiva rättigheter i radio- och tv-lagen får, på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv, åläggas att betala en särskild avgift efter prövning av Förvaltningsrätten i Stockholm.

Den som inte följer bestämmelserna i 5 kap. 9 § radio- och tv-lagen om exklusiva rättigheter får åläggas att betala en särskild avgift. Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning. Avgiften tillfaller staten (17 kap. 5 § radio- och tv-lagen).

Frågor om påförande av särskild avgift prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv (19 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

Den särskilda avgiften fastställs till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor. Avgiften bör dock inte överstiga tio procent av den årsomsättning som leverantören av medietjänster hade under det föregående räkenskapsåret. När avgiftens storlek fastställs ska särskilt beaktas de omständigheter som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen (17 kap. 6 § radio- och tv-lagen).

Den särskilda avgiften ska betalas till Myndigheten för press, radio och tv inom trettio dagar efter det att avgörandet vunnit laga kraft (17 kap. 7 § radio- och tv-lagen).

12.3.1 Synpunkter från berörda intressenter

Sveriges Television AB (SVT) har lämnat följande synpunkter. De är ett faktum att priset på de evenemang som listan innehåller har mångdubblats sedan regeringen första gången tog ställning till frågan om adekvata sanktioner när ett okvalificerat programföretag inte uppfyller sina skyldigheter. Värdet för ett okvalificerat programföretag att behålla de exklusiva rättigheterna att sända evenemanget överstiger vida beloppet 5 miljoner kronor och den maximala sanktionen kan således inte i sig förväntas ha någon preventiv effekt. Maxbeloppet för den särskilda avgiften när ett okvalificerat programföretag inte uppfyller sin skyldigheter bör därför, enligt SVT:s mening, höjas avsevärt eller uttryckas som en andel av programföretagets årsomsättning varvid den enda begränsningen vore att den särskilda avgiften inte får överstiga 10 procent av programföretagets årsomsättning.

12.4 Krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Hörselskadades Riksförbund och Synskadades Riksförbund har under beredningen av denna rapport inkommit med synpunkter på att en evenemangslista bör innehålla krav på att tv-sändningarna från de listade evenemangen ska tillgängliggöras för personer med funktionsnedsättning.

Hörselskadades Riksförbund (HRF) har lämnat följande synpunkter. HRF har ingen åsikt i fråga om det ska upprättas evenemangslista. Om regeringen väljer att upprätta en evenemangslista vill HRF lyfta fram vikten av att direktsända program på en evenemangslista är textade och har god hörbarhet. I AV-direktivet framgår att ”rätten för funktionshindrade och äldre att delta i det sociala och kulturella livet i unionen hänger oupplösligt samman med att audiovisuella medietjänster görs tillgängliga”. För hörselskadade innebär tillgänglighet i det här fallet att programmen har en direkttextning av god kvalitet samt god hörbarhet av tal. HRF menar att det är viktigt att regeringen uttryckligen ställer krav på att de evenemang som tas upp på en evenemangslista är tillgängliga. Det är särskilt viktigt eftersom ett par av de bolag som i dag kan komma att omfattas av en evenemangslista inte påverkas av svenska gällande tillgänglighetskrav som ställs vare sig i uppdrag till public service eller i sändningstillstånd till andra programföretag.

Synskadades Riksförbund har lämnat följande synpunkter. Riksförbundet saknar ett avsnitt i rapporten om hur tv-sändningarna ska bli tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Det gäller särskilt mot bakgrund av syftet att en väsentlig del av allmänheten ska kunna ta del av sådant som anses vara av extra vikt för samhället. Förbundet vill också understryka vikten av att tillgänglighetsaspekter tas upp som en integrerad del av myndighetens arbete och inte bara gällande rapporter som specifikt fokuserar på krav på ökad tillgänglighet (se prop. 1999/2000:79). För målgruppen personer med synnedsättning är det i första hand uppläst text och syntolkning som ökar tillgängligheten till tv-sändningar. Även om merparten av de evenemang som finns med i förslaget till en evenemangslista även sänds i radio är det viktigt att den som vill ska kunna ta del av tv-sändningarna. Av sociala skäl är det av stor vikt att kunna följa exempelvis idrottsevenemang tillsammans med andra och inte genom att den som har en synnedsättning behöver ta del av evenemanget på annat sätt.

Förbundet föreslår att försök görs med syntolkning och uppläst text i tv-sändningar av de evenemang som upptas i evenemangslistan. Försöken och framtagandet av försöken ska ske i nära dialog med organisationer som företräder berörda grupper av personer med funktionsnedsättning.

Det är av yttersta vikt att den integrerade syntolkningen och upplästa texten inte får tillgodoräknas i det kvotssystem för Sveriges Television AB och kommersiella programföretag med särskilda skyldigheter om krav på tillgänglighet som redan uppställs i myndighetens och regeringens beslut om krav på tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen.

Myndigheten vill i anslutning till funktionshindradsorganisationernas synpunkter framhålla följande.

Krav på tillgänglighet till tv-sändningar regleras i AV-direktivet och det åligger varje enskilt medlemsland att utforma krav för de leverantörer av medietjänster som står under deras jurisdiktion (se skäl 46 och artikel 7 i AV-direktivet). Sverige ställer krav på att leverantörer av medietjänster som står under svensk jurisdiktion tillgängliggör sina tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning genom särskilda beslut i enlighet med 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen. Bestämmelsen i radio- och tv-lagen implementerar kraven på tillgänglighet i AV-direktivet. Kraven på tillgängliggörande enligt svensk lagstiftning omfattar alla tv-sändningar på svenska som en leverantör av medietjänster tillhandahåller, inklusive sändningar från evenemang av särskild vikt för samhället.

13 Förslag på utformning av en evenemangslista

1. Följande evenemang anses vara av särskild vikt för det svenska samhället.
 - a) De olympiska sommar- och vinterspelen
 - b) De paralympiska sommar- och vinterspelen
 - c) VM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
 - d) EM i fotboll för herrar och damer: matcher och kvalifikationsmatcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
 - e) VM i ishockey för herrar: matcher med svenskt deltagande samt semifinaler och finaler
 - f) VM i längdskidåkning
 - g) VM i alpin skidsport
 - h) VM i friidrott
 - i) Vasaloppet
 - j) Nobelfesten
2. En väsentlig del av allmänheten utestängs inte från möjligheten att ta del av ett evenemang om minst 90 procent av tv-befolkningen har tillgång till programtjänsten som evenemanget sänds i och programtjänsten är en fri tv-tjänst. Om det vid en given tidpunkt är färre än två programföretag som når 90 procents tillgång så är kravet i stället uppfyllt genom 85 procents tillgång.
3. Med fri tv avses de programtjänster som okrypterat kan tas emot av den svenska allmänheten utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät eller motsvarande.
4. Evenemangen ska som huvudregel direktsändas. OS, VM i friidrott och de paralympiska spelen måste endast visas delvis medan övriga evenemang ska sändas i sin helhet.
5. Tv-bolagens skyldigheter ska börja gälla för rättigheter som har förvärvats tidigast det datum då EU-kommissionen publicerar ett beslut om att godkänna en svensk evenemangslista.
6. Om någon för att uppfylla villkoren enligt denna evenemangslista erbjuder någon annan att sända evenemanget i tv ska detta göras på skäliga villkor.
7. Den som inte följer bestämmelserna om exklusiva rättigheter i radio- och tv-lagen får, på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv, åläggas att betala en särskild avgift efter prövning av Förvaltningsrätten i Stockholm.

Bilaga 1 - Intervjuade aktörer

Idrottsförbund och organisationer

Svenska Fotbollsförbundet (SvFF)

Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitte

Sveriges Olympiska Kommitte (SOK)

Sveriges Riksidrottsförbund (RF)

Programföretag och distributörer

C More Entertainment AB (C More)

Com Hem AB

Discovery Networks Sweden (Discovery)

Modern Times Group MTG AB (MTG)

Sveriges Television AB (SVT)

Telenor Sverige AB

TeliaSonera Sverige AB

Teracom Boxer Group

TV4 AB

Övriga intressenter

Commercial Sports Media AB

Hyresgästföreningen

Nobelstiftelsen

Sveriges Konsumenter

Bilaga 2 - Tittarsiffror för olika evenemang

Uppgifterna kommer från MMS och baseras på mätningar från en representativ panel med 1 300 hushåll eller cirka 2 600 personer. Hela tv-befolkningen (3-99 år) uppgår till cirka 9 miljoner personer. Procentsatsen av tv-befolkningen är beräknad utifrån hur stor tv-befolkningen var vid tillfället för evenemanget.

Antalet tittare avser den eller de mest sedda tävlingarna eller matcherna för det senast anordnade evenemanget.

Evenemang	Var, när och kanal	Antal tittare
De olympiska sommarspelen	I Storbritannien, 27 juli–12 augusti 2012. Evenemanget sändes i SVT.	2 000 000 personer (22 % av tv-befolkningen)
De olympiska vinterspelen	I Ryssland, 7–23 februari 2014. Evenemanget sändes i TV3, TV6 och TV10.	2 350 000 personer (25 % av tv-befolkningen)
VM i fotboll för herrar	I Brasilien, 12 juni–12 juli 2014. Evenemanget sändes i SVT och TV4.	2 810 000 personer (30 % av tv-befolkningen)
VM i fotboll för herrar (kval)	Oktober 2011–oktober 2013. Evenemanget sändes i TV4 och Kanal 5.	2 885 000 personer (31 % av tv-befolkningen)
VM i fotboll för damer	I Kanada, 6 juni–5 juli 2015. Evenemanget sändes i TV4.	1 268 000 personer (14 % av tv-befolkningen)
VM i fotboll för damer (kval)	September 2013–september 2014. Evenemanget sändes i TV4, TV4 Sport och TV12.	299 000 personer (3 % av tv-befolkningen)
EM i fotboll för herrar	I Polen och Ukraina, 8 juni–1 juli 2012. Evenemanget sändes i SVT, TV4 och Canal Digital.	2 940 000 personer (32 % av tv-befolkningen)
EM i fotboll för herrar (kval)	September 2014–oktober 2015. Evenemanget sändes i Kanal 5, Kanal 9 och Eurosport 2.	1 950 000 personer (21 % av tv-befolkningen)
EM i fotboll för damer	I Sverige, 10–28 juli 2013. Evenemanget sändes i TV4.	1 810 000 personer (20 % av tv-befolkningen)
EM i fotboll för damer (kval)	Från och med september 2015. Evenemanget sänds i TV12.	362 000 personer (4 % av tv-befolkningen)
VM i ishockey för herrar	I Tjeckien, 1–17 maj 2015. Evenemanget sändes i TV4.	1 543 000 personer (17 % av tv-befolkningen)
VM i längdskidåkning	I Sverige, 18 februari–1 mars 2015. Evenemanget sändes i SVT.	2 272 000 personer (24 % av tv-befolkningen)
VM i alpin skidsport	I USA, 2–15 februari 2015. Evenemanget sändes i SVT.	1 265 000 personer (14 % av tv-befolkningen)
VM i friidrott	I Kina, 22–30 augusti 2015.	476 000 personer

Evenemang	Var, när och kanal	Antal tittare
	Evenemanget sändes i SVT.	(5 % av tv-befolkningen)
Vasaloppet	I Sverige, 8 mars 2015. Evenemanget sändes i SVT1.	1 827 000 personer (20 % av tv-befolkningen)
Nobelfesten	I Sverige, 10 december 2015. Evenemanget sändes i SVT1 och SVT2.	1 147 000 personer (12 % av tv-befolkningen)

Bilaga 3 - Tittarsiffror för de paralympiska sommar- och vinterspelen

Uppgifterna kommer från MMS. Procentsatsen av tv-befolkningen är beräknad utifrån hur stor tv-befolkningen var vid tillfället för evenemanget.

Antalet tittare avser den eller de mest sedda tävlingarna eller matcherna för det senast anordnade evenemanget.

Evenemang	Var, när och kanal	Antal tittare
De paralympiska sommarspelen	I Storbritannien, 29 augusti–9 september 2012. Evenemanget sändes i SVT.	2,7 % av tv-befolkningen
	I Kina, 6–17 september 2008. Evenemanget sändes i SVT.	7 % av tv-befolkningen
	I Grekland, 17-28 september 2004. Evenemanget sändes i SVT1.	5 % av tv-befolkningen
De paralympiska vinterspelen	I Ryssland, 7–16 mars 2014. Evenemanget sändes i SVT.	6 % av tv-befolkningen
	I Kanada, 12–21 mars 2010. Evenemanget sändes i SVT24.	1,2 % av tv-befolkningen
	I Italien, 10–19 mars 2006. Evenemanget sändes i SVT1.	6 % av tv-befolkningen